

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbin!

İŞÇİNİN SESİ

Demokrasi için
tek yol devrim!
Yıl:11, Sayı:280, 8 Nisan 1985

Özal ABD'den nasıl bir pazarlık sonucuyla dönerse dönsün, emperyalist zincirin zayıf halkası Türkiye, bu çelişkiler kördüğümünün içinde debelenmesini sürdürecektir.

Zayıf halka olmanın güçlü bir nesnel mantığı vardır

Son günlerin en önde gelen haberi hiç kuşkusuz Özal'ın ABD ziyaretidir.

Özal Türkiye'yi ABD'de pazarladı. Pazar koşullarına, alıcıların durumlarına göre kimi zaman yardım dilendi, kimi zaman yardım dilenmeye gelmedik diye kendini ağıra sattı, Türkiye ordusunun NATO'ya katkıları konusunda "tehditler" ortaya attı. Rakip Yunanistan'a ilişkin olarak kimi zaman hırçın ve kıskanç bir çekişme içine girdi, kimi zaman hoşgörü ve anlayış jestlerinde bulundu.

Pazarlanan mala ilgi duyanlar Özal'a da ilgi gösterdiler. İlgi duymayanlar ise oralı bile olmadılar. Harvard Üniversitesi, Türkiye'nin, Özal'a fahri doktor ünvanı verilmesi isteğini reddetti. Türkiye gazeteleri, bazı ABD gazetelerinin Özal'ın ziyaret haberini "tek kelimeyle bile" vermediklerinden yakındılar. Bir de, Kissinger gibi ilgisi 25 bin dolara belli bir süre için satın alınanlar oldu! "ABD'de herşeyin bir fiyatı vardır" dendi.

Özal'ın bundan önce gittiği başka ülkelerde de pazarlar kurulmuş, pazarlama havası içinde "resmi" ziyaretler olmuştu. Ama bu pazar başka pazar, böyle bir pazarda pazarlamacılık bambaşkaydı. Öyle ki, Türkiye kamuoyu, önceki ziyaretlerden pazarlama havasına alıştığı halde bu ziyaretteki havaya şaşırıyor. Bu durumda Türkiye burjuvazisinin Polyannası Mehmet Barlas'a yine "iyimser yorum" işi düştü:

"İnsanların kafasının bu kadar karışık ve devletin süper çıkarlarının böylesine çok boyutlu olduğu bir ülkede Türkiye'nin sesini duyurmaya çalışan Özal'ı, alışılmış yöntemlerimizle değerlendirmek insafsız yorumlara sebep olabilir." (Milliyet, 3 Nisan 1985)

Barlas Özal için insaf dilenirdursun, bu ziyareti öncesindeki ortam içinde ele alırsak onu daha iyi anlarız.

Ziyaretin öncesinde görülen bir olgu dolarlaşmadır. Dolar

TL'yi köşeye sıkıştırmış, neredeyse istifaya zorlamaktadır. Herşey dolarla ölçülmekte, krediler ve mevduatlar dolarla anlam kazanmakta, gazetelerin yazdığına göre, TL, şimdilik bir tek ücret ödemeye yaramaktadır.

Bu ne demektir? Uluslararasılaşma süreci sınırları, ayrı para birimlerini aşma yolunda yürüyor. Ancak emperyalist sistem içinde bu süreç kapitalist sömürü ilişkilerinin egemenliği koşullarında yürüdüğüne göre, dünya parası da eşit, demokratik seçimlerle saptanacak değil! En güçlü kapitalist ekonominin, emperyalist sistemin en güçlü halkasının para birimi dolar, kendini dünya parası olarak dayatıyor.

Siyasal alanda da buna benzer gelişmeler oluyor. ABD, uzun süredir emperyalist sistemin en önemli siyasal odağıdır. Ama şimdi bundan farklı olarak ABD siyaset sahnesi sanki tüm emperyalist sistemin ortak siyaset sahnesiymiş gibi bir görünüm de kazanıyor. Emperyalist sistem

içindeki her eğilimin, ABD Kongresi'nde ve yönetimi çevresinde bir lobisi, bir sözcüsü var. Türkiye'yle Yunanistan dünyasının bu ucunda birbirlerine girdiklerinde ABD'de de lobileri birbirine giriyor.

Son sıralarda Türkiye'nin emperyalist sistem içindeki çelişkilerde önemli bir düğüm olduğunu yazıp duruyorduk. Nitekim son sıralarda bölgede alevlenen ve Türkiye'nin konu ya da taraf olduğu olaylar epey fazladır: Ermeni sorunu, Yunanistan-Türkiye çatışması, Bulgaristan'daki Türkler yaygarası, Suudi Arabistan'la gelişen ilişkiler ve bununla bağlı olarak, kurulmaya çalışılan bir Suudi Arabistan-Türkiye-Mısır üçgeni, son olarak İran-İrak savaşının tırmanması. Ayrıca bir de ABD ile Türkiye'nin arasında tekstil ve demir-çelik ürünlerinin ABD'ye ihracatı gibi sorunlar vardır.

Türkiye'nin pazarlıkta ya konu, ya taraf olduğu bu olaylar, sorunlar dizisinin ipleri dönüp

dolaşıp ABD siyaset sahnesinde biraraya geliyor. Çatışmalar, sürtüşmeler orada da sürüyor. Pazarlıklar yürüyor.

Özal'ın ABD gezisi, tüm bu olaylara ilişkin yürüye gelen pazarlıklarda bir dönemeçi temsil ediyor. Özal'ın oraya gitmesiyle, pazarlıkta şimdilik belli sonuçlara varılması üstüste düşüyor. Özal orada alış-verişi resmen de bağlayacak.

Ancak emperyalist sistem, hele ki bugün, pazarlıkta ulaşılan belli sonuçların, değişmeden ne kadar dayanabileceği hiç belli olmayan bir ortam içindedir. Bu Türkiye'nin bulunduğu bölgede daha da geçerlidir. Özal ABD'den nasıl bir pazarlık sonucuyla dönerse dönsün, emperyalist zincirin zayıf halkası Türkiye, bir çelişkiler kördüğümünün içinde debelenmesini sürdürecektir.

Bu kördüğümün çözümü bölgemizde devrim, bölgemizde devrimin de en önemli bir anahtarı Türkiye'de devrimdir.

Cemile Çakmak

Türkiye, devranın ne göstereceğini sınıf savaşımının belirleyeceği bir ara dönem yaşıyor

Acaba devran ne gösterecek

Son günlerde iç siyasetteki hava-yı en iyi veren, bizce İlhan Selçuk'un şu sözleridir:

"Türkiye'nin siyasal çalkantısı dinmiş değil, artarak sürüyor. Tarih-sel gel-gitler sertleşiyor; durmuş ve oturmuş bir toplum görünümünden uzakta-yız.

"Bekleyelim bakalım devran ne gösterecek?" (Cumhuriyet, 17 Mart 1985)

Gerçekten de Türkiye, devranın ne göstereceğini sınıf savaşımının belirleyeceği bir ara dönem yaşıyor ve bu ara dönem, devranın devrim göstereceği koşullara doğru hızla ilerliyor. Bu durumu olanaklıysa önlemek, olanaklı değilse göğüsleyebilir duruma gelmek için burjuvazinin geriden gelen alternatif üretme hazırlığı harıl harıl sürüyor.

Faşistler, bir yandan ordu, devlet kademelerinde yerlerini pekiştirip yeni yerler ediniyorlar. Tarım Bakanlığı'na son yapılan tayinler bunun yansımasıdır. Öte yandan, faşistler, hem ANAP içinde, hem Muhafazakâr Parti adı altında, hem de MDP'yi MHP gibi bir partiye dönüştürme umuduyla uğraşıyorlar.

Türkiye'de siyaset, burjuvazi için o denli büyük riskler taşıyor ki, at yarışlarında çeşitli atlara birden oynar gibi, herkes birkaç partiye oynuyor. Bu arada AP çizgisi de hem ANAP'ta bir kanat eliyle ANAP içinde denemelerini sürdürüyor, hem de DYP kongresine hazırlanıyor.

Yazar en sonunda DYP'ye üye oldu. Bunun hemen ertesinde Avcı, partiyi kimselere bırakmayacağını açıkladı.

Ayrıca, DYP Türkiye'de "gidiş ya faşizme ya komünizme" diye bir görüş savunuyor. Türkiye komünizme gitmesin diye elinden geleni yapacağına göre, bu görüşle DYP, işler çok sıkıysa faşistlere destek vereceğini açıkça dile getirmiş oluyor.

Şimdi gelelim MSP'lilere. Bunlar da hem ANAP içinde, hem Refah Partisi içinde birşeyler yapmaya çalışıyorlar. Bunların en büyük destekleri Suudi Arap sermayesidir. En başarılı oldukları alan da Suudilerle ortak şirketler kurmaktır. ANAP'ta da çok "başarılı" görünüyorlar ama gerçekte "başarılı" olan eski MSP'nin aynısı bir çizgi değildir.

Türkiye'nin emperyalistleşme çabaları içinde, özellikle ANAP'a

ilişkin olarak, giderek sık duyulan bir söz var: "Türk-İslam sentezi". ANAP'ta MSP-MHP çizgilerinin kavgası bu sentezi oluşturma sürecinin bir parçasıymış. Ancak bu süreç içinde eski MSP çizgisi bu günkü koşullarda finans kapitalin gereklerine daha uygun bir içeriğe doğru değişiyor. Bu nedenle de ANAP'ta MSP'nin başarısı diye görülen, MSP'den farklı bir çizginin başarısıdır.

Sosyal demokratlara gelince. Son günlerde en büyük hareket buradadır. Raşan Ecevit Cumhuriyet'te, Nokta'da, hatta Hürriyet gibi gazetelerde bile günün ana konuları arasında yer aldı. Tavanda Raşan Ecevit'in belirlemesiyle, DSP'nin "tabandan" kurulma çalışmaları da hızlandı. Partinin Haziran 1985'de kurulacağı söyleniyor.

Bu arada Raşan Ecevit, Hürriyet'in sorularına ilginç yanıtlar vermiş. Öteki sosyal demokrat partilerin icazetli kurulduklarını söylüyor. Bugünkü ortamı şöyle değerlendirmiş:

"Bizim görüşümüze göre ve Batılı demokrasi ölçütlerine göre, demokrasiyle bağdaşmayan bir rejim çerçevesi var ortada... Çerçevenin genişle-

tilmesi gerek. ... Haklar ve özgürlükler üzerindeki bütün kısıntılar, sınırlamalar olduğu gibi duruyor.

"Anayasa'da ve yasalarda değişiklikler yapılarak bu çerçevenin genişletilmesini istemek anayasal bir hak olduğu halde, kurulu partilerden çoğu, bu yönde kamuoyu oluşturmaya başlanmasından önce bile zamanı erken buluyorlar." (Hürriyet, 2 Nisan 1985)

Bu sözlerden anlaşılıyor ki, delinmenin eşğine gelmiş Anayasa'yı "delmeyi savunma onuru" DSP'ye düşecektir.

Yine Raşan Ecevit, bugünkü olumsuzlukları sıralarken şöyle diyor:

"Türkiye gerçek demokrasiye erişmedikçe, Batı Avrupa'dan uzaklaşıyor. Batı Avrupa'dan uzaklaştıkça da bir yandan ABD'nin, öbür yandan aşırı ölçüde tutucu olan ve demokrasinin yanından bile geçmeyi günah sayan bazı İslam ülkelerinin etki alanı içine giriyor."

Raşan Ecevit'in bu sözlerinden, Türkiye'de sosyal demokrasinin neyin uzantısı olması istediği anlaşılıyor: Batı Avrupa sosyal demokrasisinin. Bu arada,

"gerçek demokrasi" derken kastedilenin Batı Avrupa türü bir demokrasi olduğu da açığa çıkıyor. Halkın gerçek demokrasi özelemleri, hiç de gerçek olmayan Batı tipi bir demokrasi hayalleriyle uyutulmaya çalışılacaktır. Raşan Ecevit'in şu sözleri bunu da dolaylı olarak anlatıyor:

"... Halkın özlemi ve izlenimi, etkili bir güce dönüştü. Anayasa ya yasalar değişmediği, bunların getirildiği ağır sınırlamalar sürdürüldüğü halde, git-gide daha rahat konuşulup yazılır oldu."

Yani Raşan Ecevit diyor ki, halktaki güçlü demokrasi özlemi Anayasa ve yasaları daha şimdiden fiilen deliyor, bu özlem bir de patlarsa düşünün ne olur. İşte DSP bu "tehlikeye" karşı doğuyor.

12 Mart sonrası yaşamıyoruz. Nice devrimci sınıf savaşlarının deneyimini yaşamış görmüş halkımız, artık Batı tipi demokrasinin de üstelik hayallerine pabuç bırakmayacaktır. Çünkü o devrimci sınıf savaşımı deneyimini yaşıyan işçi sınıfımız da bugün gerçeği ve doğruyu çok daha iyi görür, öfkesi bilenmiş, savaşa hazır durumdadır.

S. Günbudak

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulundandır. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Yalnızca partimize değil komünist ilkelere de saldırıyorlar

Ali H.K. "İşçinin Sesi Nereye Gidiyor" başlıklı yazısında Türkiye işçi sınıfının, devrimci hareketin bugünkü durumundan yola çıkarak partimizin komünist çizgisine dil uzatmaya çalışıyor. İşçinin Sesi'nin menşevizmle ayrışma döneminde söylediği şeyleri tekrarlıyor. Bölünme, dağınıklık vb. Buradan kalkarak birlik fikrini vurguluyor oradan da bir başka sonuca, klasik komünist partisi modelinin dogmatik olduğu sonucuna ulaşıyor.

İşçinin Sesi, 1979'da bölünme ve dağınıklıktan söz ederken bunu yenmenin yolunu basit bir birleşme olarak değil, doğru ideoloji temelinde birleşmek olarak göstermişti.

Ali H. K. ise bugün pek çok devrimcinin aynı partide olmaması için bir neden olmadığını söylüyor. Birlikten yana olan çok sayıda devrimcinin olduğu doğrudur. Ancak bunlar nasıl bir araya gelecekler? Genel olarak devrimin, sosyalizmin iyiliğinden söz eden herkes bir çatı altında toplanabilir mi? Toplanırsa bu çatının adı ne olur? Gönül ister ki işçilerin tek ve güçlü bir siyasal örgütü olsun. İşçi sınıfının çeşit çeşit burjuva ve küçük burjuva eğilimler arasında bölünmüş olması, harekete pratik olarak da zarar vermektedir. Bizim amacımız gerçek komünizmin aktif nüfus içinde çoğunluğu kazanmasıdır. Partimizin komünist hattını güçlü bir örgüt yaratarak etkin bir maddi güç haline dönüştürmek, yığınları partimizin yanına kazanmak bugün yapmamız gereken çalışmadır. Ali H. K. ise gözünü komünizmden başka taraflara çevirmiş, küçük burjuva

görüşlerden yardım ummaktadır.

Ali H. K.'nin işçi sınıfının parçalanmışlığıyla ilgili olarak Lenin'den yaptığı alıntıyı kullanış biçimi de çok ilginçtir. Alıntı şöyle: "Şimdi bile Alman işçi sınıfı deyim yerindeyse bir sürü ideolojiler arasında parçalanmıştır." Bu alıntıyı doğru anlıyorsak şöyle bir sonuca ulaşmamız gerekir: Bu parçalanmışlığı gidermenin yolu doğru görüşlerin yayılması, daha geniş, daha geniş yığınlar tarafından benimsenmesinden geçer. Ali H. K. ise bu alıntıdan İşçinin Sesi'nin hegemonya anlayışına karşı çıkmak için yararlanmaya kalkıyor! Ve Lenin'i sorumsuzca tahrif etmiş oluyor.

Karadağ aynı sorumsuzluğu parti ilkelerinde de gösteriyor. Şu dönemde merkezîyetçiliğin en gerekli şey olduğunu söylemek şöyle dursun, "kendi hakları"nı, "demokrasi"yi ön plana geçiriyor. Peki, bizler bugüne kadar neden merkezîyetçilikten, disiplinden hiç sıkılmadık? Yoldaşça güvenimizi sımsıkı tuttuğumuz, komünist partisi yapısını teorik olarak iyi anladığımız için. Partimizin bundan sonra da aynı yoldan yürüyeceğine eminim.

Yoldaşlar, bizler değişik görüşlerle aynı partide birleşmeye değil ama eylemde bir araya gelmeye her zaman hazırız. İşçileri tarihsel misyonlarına çekemeyiz başka türlü başaramayız.

Ali H. K. partimizdeki işçi oranını araştırıyor. Gerçek rakamlar bir yana örgütün kimliği üyelerinin işçi olmasıyla ölçülmez. Üye ve yöneticilerin hangi sınıftan geldikleri hiç önemli değildir. Burjuva, küçük burjuva kökenli üyelerimiz, yöneticilerimiz vardır, olaçaktır ve olmalıdır. Önemli olan hangi kökenden gelirse gelsin üyenin işçi sınıfı ideolojisi temelinde, komünist disiplin altında, işçi sınıfının utkusu için çalışıp çalışmadığıdır. Ali H. K. herşeyi tepetakla ediyor. Şunu da belirtelim ki, işçi üyeler arasından olabilecek en çok sayıda profesyonel devrimciler yetiştirmek baş görevlerimizden biridir.

Ali H. K. ve yandaşlarına parti düşmanları demek yetmez. Onlar yalnızca partimize değil, onunla birlikte proletarya ideolojisinin en temel kavramlarına, komünizmin ilkelerine de karşı çıkıyorlar. *Fehmi Sarpkaya, Marmara*

Gericiliğin iğrenç saldırısını sergileyelim

Geçen haftalarda Londra'da, bir Türk radyosuna ve Türkçe gazetelere verilen ilanlarda şu duyuru yapıyordu: "Bulgar vahşetini protesto etmek için pazar günü Trafalgar Meydanı'na akın akın, büyük dalgalar halinde gelerek gücümüzü, gur sesimizi duyuralım."

Yürüyüş günü Trafalgar Meydanı'nın miting için ayrılan arka bölümünde 300-500 arasında Türkiyeli ve Kıbrıslı toplandı. Yapılan çeşitli konuşmalardan sonra İstiklal Marşı okundu. Arkasından alkışlarla "Türkiye Türkiye" sloganları atılarak milli futbol takımı havasıyla Bulgar Büyükelçiliği'ne yürüyüş başladı. Yürüyüş sırasında sık sık atılan sloganlar şunlardı: "Kırmızı-beyaz, en büyük Türkiye, başka büyük yok", "Bulgarlar kahrolsun", "Kahrolsun komünizm".

Bu konuda İşçinin Sesi'nin 279. sayısında C. Çakmak yoldaşın konuşma yaklaşımını gösteren çok güzel bir yazısı çıktı. Ben bu mektubumda burjuva basınının çeşitli çıkar hesapları sonucunda konuyu nasıl çarpıtığına değinmek istiyorum.

Bulgaristan'daki Türklerle ilgili haberler bu senenin başlarında basında yer almaya başladı. Haber "kaynakları" Bulgar Türklerinin Türkiye'deki yakınlarına yazdıkları mektuplardı. Haberlerin mektuplarla Türkiye'ye gelmesi olaylar süresince hiç kesilmedi! Son üç ay içinde, bazı kaynaklara göre 600, Balkan Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı Mehmet Çavuş'a göre ise 6000 Türk öldürüldü. Ama nedense, uzaydaki uydular yoluyla evlerin odalarının bile gözlenebildiği günümüz koşullarında ne Türk hükümeti, ne Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ne de bir başka odak "cinayetleri" bir türlü kanıtlayamadı.

Önce Türk hükümeti bir nota gönderdi. Cevabı geldi. Cevabı anlamadık diye bir nota daha gönderdi. Onun cevabına da "konuya bir açıklık getirmiyor" diyerek tekrar bir nota gönderdi. Bu süre zarfında da konu sürekli olarak gündemde, kaynağı bilinmeyen, dedikodu çerçevesinde sürdürüldü.

Halbuki Türk hükümetinin gerçekten

bir katliamın olup olmadığını, olayların hangi boyutlarda geliştiğini anlayabilmesi için Bulgar hükümetinden, birkaç parlamenterin ve bir TRT muhabirinin o ülkeye gitmesi için izin alması hiç de gerekmez. Günümüzde ülkeler arasındaki haberleşme hem böyle geri teknolojik düzeyde değil, hem böyle katı diplomasi çerçevesinde yürüyor. Gerek Türkiye'nin, gerek Bulgaristan'ın, gerekse diğer bütün ülkelerin haber alma örgütleri bu haber iletişimini bir sürü yoldan, diplomatik izin almaksızın yapabiliyorlar. Ne Bulgaristan milyonlarca kilometre uzakta, Ay'da bir ülkedir, ne de bu ufak ülkenin içinde Türk azınlıkların yaşadığı köyler vahşi Afrika ormanlarının içinde kaybolmuş durumdadır! Bu işin dedikodu safhasından çıkartılıp, olayın hangi boyutlarda olduğuna dair ön bilgilerin toplanması istense, elçilik mensuplarınca bile yapılabilir.

"Bir heyet göndermemizi kabul etmiyorlar, bu nedenle durum hakkında hiçbir şey bilemiyoruz" diyerek konuyu sürüncemede bırakan hükümetin yanısıra, "üzümünü ye bağını sorma" türünden habercilikle burjuva basını da üzerine düşen görevi layıkıyla (!) yapıyor. Artık mektuplardan edinilen haberlerin yanına bir de uluslararası serpişimlerden haberler serpiştirmeye başladılar. Konunun, Avrupa İnsan Hakları Konseyi'ne, Uluslararası Af Örgütü'ne götürüldüğü yazılıyor. Ayrıca İslam aleminin Bulgaristan'a ambargo hazırlığı içinde

olduğu, bu konuda İslam Konferansı'nda yapılan çağrının geniş yankılara yol açtığı Mart başlarında bütün burjuva basınında yer aldı. Bir ay sonra, 1 Nisan 1985 günü aynı konuyla ilgili haberler yine gazetelerin ön sayfasındaydı. Milliyet'te "Bulgarlara ultimatom" başlığıyla çıkan haberin alt başlığı "Kuveyt, Türklere yapılan baskılar sürerse Bulgaristan'ı boykot edecek" şeklindeydi. Başlıkların altındaki yazı ise şöyle: Kuveyt Sosyal Reform Derneği Başkanı Abdullah Ali el-Mutena Jivkof'a gönderdiği mesajda Bulgar mallarını ve turizmini boykot edeceğiz, dedi. Aynı gün, yani 1 Nisan'da Günaydın gazetesi büyük puntolarla "Arapların Boykotu" diye başlık atmış. Altındaki yazıda ise yine Kuveyt Sosyal Reform Derneği Başkanı el-Mutena'dan söz ediliyor. Bu el-Mutena bütün Arap alemi adına davranabildiğine göre, ya kendileri pek mutena biridir, ya da burjuva basını işi alelacele şişireceğim diye balonun neresinden üfleceğini şaşırması!

Basındaki olaylarla ilgili karmaşa 17 Mart 1985 tarihli Günaydın'ın baş sayfasındaki "Bulgaristan'da Neler Oluyor?" başlıklı yazı ile özetleniyor: "Bulgaristan'daki Türklerle ilgili gelen ve yayınlanan haberlerin büyük çoğunluğu yabancı kaynaklı. Türk hükümeti bile şimdiye kadar bu ülkede Türklere yapılanlarla ilgili ayrıntılı bir açıklama yapmadı. Anadolu Ajansı bile, Amerikan New York Times gazetesine, TRT ise Alman DPA Ajansı'na dayanarak bir haftalık haberleri

duyuruyorlar. Bu haberlerin doğruluk derecesi bilinmiyor. Bulgaristan'da olanlar konusunda tamamen yabancı kaynaklara bağımlılık sürüyor."

Aynı sıralarda Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Yalın Eralp şöyle bir açıklama yapıyor: Mutlaka bir sorun var. Bir sorun olmasa yerli yabancı basın organları herhalde boşuna yazmazlardı. (Günaydın, 7 Mart 1985)

Hükümetle basın elele verip, doğruluğunu araştırma sorumluluğunu duymadıkları haberlerle işi "Kahrolsun komünizm", "Milliyetçi Türkiye" sloganları atılan azınlık gerici yürüyüşler düzenlemeye vardırırdılar. 22 Mart 1985'de İstanbul'da düzenlenen "Bayrağını al, yürüyüşe gel" adıyla düzenlenen mitingde açılan pankartlar ve atılan sloganlar şöyle idi: "Solun perde de olsa Türklük güneşi parlayacak", "Anavatan seninle beraber", "Allahüekber", "Yamyam Jivkof". Tek sözcükle iğrenç!

İnsanlar gerçekten bir ülkede insan haklarının zedelenmesinden kaygı duyuyorlarsa, neden Türk okullarında Türkçe okumaya zorlanan, kendi dillerinde konuşmaları yasaklanan Kürtlerin sorunlarını çözümlenmeyi bölücülük olarak kabul ediyorlar, sormak gerekir.

Başka bir deyişle sorun bir azınlığın "ezilmesi" sorunu değildir. Bu konuyu hem anti-komünist propaganda yapabilmek için, hem de batıya yamanabilmek ve Arap ülkelerine daha çok mal satabilmek gibi çıkarlarla kullanıyorlar.

Başak Uludağ, Londra

Faşizmin Çözülüşü

R. Yürükoğlu

Faşizm var mı yok mu?

Faşizm var mı yok mu tartışması, Türkiye'de yaşamın hızla eskittiği bir tartışma oldu. Yaşam, sol harekette süren "tartışma"ları aştı, geçti. Faşizmin olmadığı Türkiye'de bugün burjuvazi hırgür içinde, devlette çatlak, "erozyon" var, iplik iplik çözülme var! O halde, dönemin yüklediği görevleri üstlenerek haydi savaşa, coşkuyla yığınların içine!

Fiyatı: £2.50, FF 25.00, DM 10.00

İsteme adresi: PO Box 407 London E16 2AE

Gazetemizin baskıya verileceği sırada Sudan'da askeri bir darbe oldu. Numeyri'nin Genel Kurmay Başkanı'nın liderliğinde yapılan darbenin gerçek kimliğinin ortaya çıkması için zaman gerekiyor.

Bu nedenle, darbe öncesi hazırladığımız yazıyı değiştirmeden veriyoruz.

Sudan'da halk hareketinin devrimci kabarıışı

Sudan'da genel grev var, 3 Nisan tarihinden beri ülkenin dış dünya ile ulaşım, iletişim bağları kesilmiş durumdadır. Devlet Başkanı Cafer Numeyri ise ABD'de "tedavi" oluyor. Bir başka deyişle, yükselen halk muhalefeti ile başa çıkabilmek ve hasta Sudan kapitalizmini "tedavi" edebilmek için emperyalizmin uzmanlarından akıl alıyor.

Sudan burjuvazisini keskin bir siyasal bunalımla karşı karşıya bırakan son olaylar özetle şöyle gelişti:

Bir süredir, emperyalizmin uygulanması için baskı yaptığı ekonomik siyaseti, yığınların öfkesini patlatır korkusuyla yürürlüğe koyamayan Sudan burjuvazisi geçtiğimiz günlerde bu

siyaseti uygulama kararı aldı. Sudan parası dalgalanmaya bırakılırken, temel ihtiyaç maddelerine büyük oranlarda zamlar yapıldı. İşçilerin, emekçilerin ücret artışı yönündeki istemlerine ise olumsuz yanıt verilmesi kararlaştırıldı.

Bu karar, koşar adım ilerleyen enflasyonun boğucu etkisiyle bunalan halk yığınları için bardağı taşıran son damla oldu. Halkın sokağa döküleceğini hesaplayan Numeyri yönetimi, erken davranarak çeşitli muhalefet liderlerini tutuklattı. Öte yandan şeriat uygulamalarını yavaşlatarak, Güney Sudan'dan kuzeye doğru ilerleyen gerillalarla uzlaşma zemini aradı. Ancak, bu manevralar yığınların başkentte "ekmek ve demokrasi" belgileriyle

sokağa dökülmelerine engel olmadı.

Bundan birkaç hafta önce üniversite öğrencilerinin eğitim sistemi ve siyasal yapıya ilişkin istemlerle düzenledikleri bir yürüyüşe halk da katıldı. Bu katılımla "açların yürüyüşü" niteliğini alan gösteride, polis ve göstericiler arasında çatışma çıktı. Çok sayıda insan tutuklandı. Ancak gösteri bir kıvılcım görevini gördü. Hartum'da ardarda gösteriler yapılmaya başlandı.

2 Nisan günü doktor, teknik eleman, avukat örgütleri bir gösteri düzenledi. Yürüyüşe işçiler, emekçiler, öğrenciler, öğretim üyeleri de katılınca, 2 Nisan günü, on binlerce insan, Hartum'da, Sudan tarihinin gördüğü rejim aleyhtarı en bü-

yük gösterilerden birini yaptılar. Ordu ve polisin önceden büyük çaplı tutuklamalar yapmış olmasına karşın, hükümetin yasadışı ilan ettiği bu gösteri yapıldı. Göstericiler ile ordu birlikleri çatıştı. Ölenler, yaralananlar oldu. 1500'ü aşkın gösterici tutuklandı. Bütün bunlara rağmen rejim aleyhtarı gösterilerin diğer büyük kentlere de sıradığı bildiriliyor.

Numeyri ABD'de iken meydana gelen bu gösterilerde genel grev çağrısı yapıldı. Rejime kin ve öfke ile bakan halk, bu çağrıya coşkuyla katıldı. 3 Nisan tarihinde başlayan genel grev Sudan'da hayatı durdurdu. Fabrikalar, okullar, işyerleri, havaalanları kapandı. Ülkenin dış dünya ile bağları koptu.

Sudan'dan son gelen haber-

lerde, ordu ve polis içinde ayrışmanın had safhada bulunduğu, ülkenin iktidar partisi olan Sudan Sosyalist Birliği'nin yığın tabanının son derece zayıfladığı bildiriliyor. Örneğin, on binlerce insanın katıldığı 2 Nisan gösterisinden bir gün önce, hükümetin düzenlediği bir başka gösteriye, her türlü devlet olanağının kullanılmasına karşın, ancak 3500 kişi katıldı.

Gerçekten, halk muhalefetinin devrimci kabarışını da dikkate alırsak, Sudan burjuvazisi tarihinin belki de en zayıf günlerini yaşıyor. Ülkenin insanlarına, "Açların Gözbebekleri"nden başka birşey vermeye ne isteği, ne de mecali olan bu burjuvazi, Sudan halkı için gereksizdir.

Haluk Morali

Güney Afrika burjuvazisinin devrim korkusu

Güney Afrika'da sınıf savaşımı yükselerek geliyor.

Yılbaşından bu yana iki büyük patlama oldu. Şubat ayında, Capetown çevresinde Crossroads gecekondu semtindeki halkı bölgeden sürmek isteyen polis birlikleri ile, buna izin vermek istemeyen ve barikat savaşıyla hakkını korumaya çalışan halk arasında kanlı çarpışmalar oldu. Bu yerel ayaklanma iki günden fazla sürdü ve 18 kişi öldü. Sonunda hükümet bazı ödünler vererek geri çekildi. Gecekondu semtinde oturan işçiler mart ayının sonuna dek işbaşı yapmadılar.

Sharpeville katliamının yıldönümü olan 21 Mart'ta ise, son haftalarda polisin öldürdüğü 13 kişi için bir anma toplantısı yapmak üzere Uitenhage'de toplanan siyahlara polis ateş açtı, 19 kişiyi katletti. Langa katliamı olarak bilinen bu olay, uluslararası kamuoyunda büyük tepki topladı. Güney Afrika'daki ırkçı rejime karşı muhalefet daha da güçlendi. Bu arada zahireyi kurtarmak isteyen liberaller Kamu Güvenliği Bakanı'nın kellesini istediler. Hükümet bu istemi

kabul etmedi ve siyahların polise benzin bombalarıyla saldırdığını ileri sürdü. Ancak, ateş açma emrini veren polis komiseri, rejime bir 1 Nisan şakası yaptı ve kimsenin kendilerine saldırmadığını ve benzin bombaları atılmadığını, belgi atan, el kol hareketleri yapan yığına ateş açma emri verdiğini açıkladı. (BBC-TV yayını, 1 Nisan 1985)

Bu olay rejime karşı her alanda yükselen halk muhalefetinin kinini bilemekten başka bir işe yaramadı.

Halkın devrimci savaşımının giderek artan dozajda, adı daha önce hiç duyulmadık yörelerde bile patlak vererek kendini göstermesi, çeşitli alanlardaki demokratik savaşımın devrimci savaşımına, ANC'nin silahlı savaşım stratejisine bağlanmakta olması, Güney Afrika burjuvazisine korkulu düşler geçiriyor. 1917 Ekim Devrimi'nden bu yana dünya burjuvazilerinin neredeyse genetik bir özelliği haline gelen "devrim korkusu" ülke içinde ve emperyalist ülkelerde dalga dalga yayılıyor.

Burjuvazi, 1962'den beri zindanda tuttuğu ANC lideri Nelson

Mandela'nın bile adından yararlanmaya çalışıyor. Şubat ayı içinde Devlet Başkanı Pierre Botha, şiddeti reddettiğini açıklaması koşuluyla Nelson Mandela'nın serbest bırakılabileceğini açıkladı. Böylelikle yığın tepkilerini biraz olsun yumuşatabileceklerini, uluslararası planda koz toplayacaklarını sanan burjuvaziye Mandela'nın yanıtı sert oldu. Güney Afrika halkına seslenen Mandela şunları söyledi:

"Hükümetin bana dayatmaya çalıştığı koşullar beni şaşırttı. Ben şiddet yanlısı birisi değilim. ... Ancak ve ancak, bütün diğer direniş biçimlerinin yolları bize kapandığında silahlı savaşıma yöneldik. Botha, ... kendisi şiddeti reddetsin. Irk ayrımı rejimini kaldıracakmış söylesin. Halkın örgütü ANC üzerindeki yasağı kaldırsın.

"Ben kendi özgürlüğüme değer veriyorum ama, sizin özgürlüğünüzü daha çok düşünüyorum. ... Doğuştan kazandığım hakkı satmayacağım gibi, halkın doğuştan kazandığı özgürlük hakkını da satmayacağım. Halkın, sizin yasaklanmış örgütünüzü ANC'nin temsilcisi olarak hapisteyim. ... Ben ve sizler, yani halk

özgür değilken, herhangi bir taahhüt altına giremem ve girmeyeceğim.

"Sizin ve benim özgürlüğüm birbirinden ayrılmaz." (ANC açıklaması, Şubat 1985).

Mandela'nın çağrısı, halk için önemli bir bilinç ve direniş simgesi oldu. Ve 1985'in ilk üç ayının hızlı gelişmeleri, dünya burjuvazilerinin Güney Afrika'ya "yapıcı yaklaşım"larını daha da zorlaştırdı, "eleştiriler" arttı.

Emperyalistlerin Güney Afrika'da ırk ayrımına dayalı sisteme bugün "eleştiri" yöneltmeleri ve timsah gözyaşları akıtmaları kendi içinde önem taşıyor. Onların neden böyle söyledikleri, ne söylediklerinden daha önemlidir. Basın organlarından okuyalım:

"Çoğu iş çevresinin ırk ayrımcılığına son verilmesini istemesinin bir nedeni, eğer ayrı tutmazlarsa Güney Afrika kapitalizminin de ırk ayrımcılığının — erken muhtemelen kanlı bir şekilde radikallerin eline geçmesi ve böylece ekonomik olduğu kadar toplumsal bir çöküş de yol açmasıyla sonuçlanabilecek — muhtemel

yazgısını paylaşacağından duydukları korkudur." (Financial Times, 26 Mart 1985)

Guardian Weekly, 31 Mart tarihli başyazısında, Güney Afrika'da ırk ayrımcılığının, bırakın zalimliğini, artık ekonomik olmadığını yazıyor.

Newsweek, sorunu çok daha açık olarak ifade ediyor. Devrim korkusunu çekinmeden yazıyor:

"Şimdilik, ABD siyasetini çizenler ve ırk ayrımcılığına karşı kampanya yürütenler, barışçıl bir uzlaşma için henüz bir şans bulunduğunu varsaymalılar. Devrim yolda olabilir, ancak, beyaz Güney Afrika güçlü bir siyasal, ekonomik ve askeri makinedir. Devrimin hesaplaşma günü yıllarca, hatta onlarca yıl etelenebilir." (Newsweek, 11 Mart 1985)

Devrim korkusu dünya burjuvazisinin ruhuna yer etmiştir. Umarız burjuvazinin korkusunu ecele yararı olmaz ve Güney Afrika'da devrimle dünya devrimi önemli bir dönemeci daha aşar.

Salih Can

Şili'de öfke kabarıyor

Pinochet, Şili'de halk muhalefetinin her yükselişine, artık gizli terörü arttırarak yanıt veriyor. Mart ayında sıkıyönetimin üç ay daha uzatılmasından sonra, geçtiğimiz günlerde meydana gelen iki olay, faşist intikam çetelerinin yeniden piyasaya çıktıklarını gösteriyor.

Birinci olayda Katolik kilisesi yöneticilerinden birinin iki oğlu, polis tarafından öldürüldü. Polis, ölümlerin silahlı çatışma sonucu meydana geldiğini açıklarken kilisenin insan hakları bölümü yetkilileri, her ikisi de Devrimci Sol Hareket (MIR) üyesi olan gençlerin bir süredir gizli polisçe izlenmekte olduğunu söyleyerek, olaydan polisi sorumlu tuttu.

İkinci olay yine başkent

Santiago'da meydana geldi ve aynı gün iki ayrı gurup insanın kaçırılmasını kapsıyor. Önce, bir gurup "kimliği bilinmeyen" kişi, Santiago Öğretmenler Sendikası Başkanı ile Katolik kilisesi insan hakları bölümünde çalışan bir görevliyi bir okulun önünden silah zoruyla kaçırdı. Daha sonra ressam Santiago Natino Allende, Öğretmenler Sendikası'ndan dört yöneticileri yolda giderken, silahlı bir gurup tarafından kaçırıldı.

Kaçırılan Öğretmenler Sendikası Başkanı ve Katolik kilisesi görevlisinin boğazları kesilerek öldürüldüğü yanyana bulunan cesetlerinden anlaşıldı. Cesedi başka bir yerde bulunan ressam Natino da onlarla aynı akıbete uğradı. Natino'yla birlikte kaçı-

rılan dört sendikacı ise bir süre sonra serbest bırakıldı. Sendikacılar elektrik işkencesi gördüklerini, döğüldüklerini ve kendilerinden Öğretmenler Sendikası hakkında bilgi istendiğini açıkladılar.

Şili Komünist Partisi yanlısı olan bu insanların işkenceyle, boğazı kesilerek öldürülmeleri halkı galeyana getirdi. Bir katedralde düzenlenen anma toplantısında binanın önünde biriken halkı dağıtmak isteyen polis, kalabalığa su sıktı. Polis ile halk arasında çıkan çatışmada yaralananlar oldu.

Bu arada muhalefet örgütlerinin sözcüleri, cinayetlerin ardında gizli polisin olduğunu savundular. Hükümet ise, halkta yükselen tepki karşısında,

olayın bir yargıç tarafından soruşturulmasını emretti. Ama öte yandan da cinayetlerin "hükümeti gözden düşürmek isteyen" muhalefetçe işlendiğini ileri sürecek kadar pervasızlaştı.

Faşist katil çetelerinin bu cinayetleri, geçen yılın kasım ayından bu yana, en büyük yığınsal protesto gösterisinin düzenlenmesine neden oldu. On binlerce insan başkent Santiago sokaklarında hükümet aleyhtarı belgiler attı. Olayı protesto eden öğretmenlerin greve çıkması üzerine okullar kapandı.

Rejimin bu kanlı uygulamaları halkın öfkesinin keskinleşmesine yol açıyor. The Guardian Weekly, son zamanlarda Komünist Partisi'nin askeri hükümete karşı silahlı sa-

vaşım verilmesini destekler bir tutum aldığını yazıyor. Ayrıca cinayetlerin işlendiği hafta içinde, iktidar gazetesi La Nacion'un yönetim merkezine, iki arabalı bomba saldırısının yapıldığını, Concepcion kentinde iki gizli polisin öldürüldüğünü belirtiyor.

Emekçi halkların dipten gelen dalgalarıyla sarsılan bütün zayıf halka ülkeleri gibi, Şili'nin de geleceği işçi sınıfının ellerindedir. Savaşım nasıl yükselirse yükselsin, burjuvazinin terörü nasıl artarsa artsın, sonuç alıcı tutumu, işçi sınıfının örgütlülük, savaşım düzeyi ve Komünist Partisi'nin yığınları devrime götürebilme yeteneği belirleyecektir.

Salih Can

Gerici sendikalarda
çalışmanın önemi artıyor

Gre vler yayılıyor

Ayşe Tezel — Ankara

Değerli yoldaşlar, Mart ayı başlarında, Türkiye'de ilk kez, kapıcı ve kaloriferciler, Ankara'daki Yeşiltepe Kooperatif Evleri'nde greve çıktılar. Halk-İş'e bağlı Hizmet-İş Sendikası Başkanı, işverenden fazla birşey istemediklerini, işçilere bloklarda beslenen kedi ve köpeklerin aylık masrafları kadar bir ücret verilmesini istediklerini belirtti. Sendikacıların geri istem ve açıklamaları bir yana, kapıcı ve kalorifercilerin "ilk grevi"nin böyle bir dönemde gerçekleşmiş olması ilginçtir. İşçi sınıfının geri kesimleri arasında yer alan kapıcı ve kaloriferciler greve çıktılarsa, ülkede birşeyler değişmiş demektir.

Grevin sonucu da ara dönemin bir başka yönünün göstergesi oldu. Grev, "acemilerin yaktığı kaloriferler Ankara'nın havasını kirletiyor, çocuklar üşüyor, damlar akıyor" gibi "ilginç" propagandalar eşliğinde mahkeme kararıyla durduruldu. (Cumhuriyet, 20 Mart 1985)

12 Eylül'le sendikal hareket üzerinde estirilen terör, DİSK'in kapatılması, grevlerin yasaklanması vb. işçi sınıfının sendikal savaşımına ağır darbeler vurdu. Yıllarca grevin sözü bile edilemedi. Ama yaşadığımız son yıl, işçi sınıfının savaşımına atılmayı bekleyen nasıl dev bir güç olduğunu gösterdi. İlk grevler belki cılız grevlerdir. Ama öyle de olsa çıkan bu ses, gelecek günlerdeki büyük fırtınaların habercisidir.

Bu ortamda gerici, faşist sendikalarda çalışmanın, işçi sınıfının sendikal birliğini Türkiye'de sağlamanın önemini arttırdığını belirtmek istiyorum. Bunu yapmamak, geri işçi yığınlarını burjuvaziye bırakmak demektir. Gerici sendikalara dalmak kuş-

kusuz kolay bir iş değil. Düzenli, sabırlı, inatçı bir çalışma gerek.

İşçi yığınları arasında sendikal örgütlenme ve savaşım önündeki yasal engellere karşı en geniş ajitasyon ve propagandayı yükseltmeliyiz. Bugün Türkiye'de bir işçinin insanca yaşaması için gerekli asgari düzeyi sağlamanın bile bir devrim sorunu olduğunu yığınlara kavratmanın geniş bir maddi temeli vardır.

İşçi sınıfının savaşımı açısından grevler çok önemlidir. Bu bilinen bir gerçek. Ama grevler işçi sınıfının kapitalizme karşı savaşımının başlangıcını gösterir. İşçiler grevde, kendi güçlerinin farkına varır ve birlikte davranmanın anlamını kavrarlar. Grev yalnızca kendi işverenlerini, kendi iş arkadaşlarını değil, tüm kapitalist sınıfı ve tüm işçi sınıfını düşünmeyi öğretir.

"Fakat 'bir savaş okulu' savaşın kendisi değildir. Grevler işçiler arasında yaygınlaştığı zaman işçilerin bazıları (bazı komünistler de dahil) işçi sınıfının kendisini yalnız grevlerle, grev fonlarıyla ya da grev dernekleriyle sınırlayabileceğine, işçi sınıfının, koşullarındaki önemli bir düzelmeyi, hatta kurtuluşunu yalnız grevlerle sağlayabileceğine inanmaya başlarlar... Bu yanlış bir düşüncedir. Grevler, işçi sınıfının kurtuluşu için mücadele ettiği yollardan biridir, fakat tek yol değildir." (Lenin, *Grevler Üstüne*, Bilim Yayınları, s.167)

Geçtiğimiz dönemde Lenin'in anlattığı bu sendikal siyaset dayanacak maddi temelleri çok cılız olmasına rağmen, oportünistler tarafından işçi sınıfına taşındı. Oportünizm bu dönemde de aynı rolü oynamaya hazırlanıyor. Bu siyasetin Türkiye gibi bir ülkede işçiler için baştan yenilgi ve ölüm demek olduğunu yığınlara anlatma görevi çok önemli bir görevimizdir.

Yığınlara güvenmek parti çalışmasında anahtardır Nasıl bakmalı

Yoldaşlar, Yeni dönemin görevlerini üstlenip öne atıldığımız şu günlerde, kısaca yığın çalışmasının bazı yönlerine değinmek istiyorum.

Bir komünist partisi için yığın çalışması her dönemde can alıcı öneme sahiptir. Böyle öğrendik, böyle yaptık. Ancak, *Faşizmin Çözülüşü* kitabında yoldaşımızın belirttiği gibi, bugün bu çalışma tüm çalışmalarımızın ana noktasını oluşturuyor. Partimiz ve ülkemiz yeni bir aşamaya varmıştır. Artık yığınlar içinde partimizin etkinliğini sağlamak, yığın eylemlerinin yükselmesine yardımcı olmak, yığınları kazanmak, ülkenin ve partimizin geleceği açısından belirleyici öneme sahiptir.

Yığınları kazanmadan devrim yapılamaz. Öte yandan, yığınlardan kopuk bir komünist partisinde yozlaşma, disiplinsizlik boy atar. Yığınlara biz ulaşmazsak başka güçler ulaşır ve yönlendirir. Benim değinmek istediğim, bu çalışmada önümüze çıkan bir takım sorunlardır.

Yeni çalışma dönemimizde yoldaşlarla çevre ilişkilerimizin yeni bir dökümünü yaptık. Bunları geliştirme ve genişletme yolunda neler yapabileceğimizi tartıştık. Yoldaşlar büyük hız ve coşkuyla çalışmaya atıldılar. Daha sonra çalışmalarımızı değer-

lendirirken ortaya bazı yanlış yanıtların çıktığını gördük. Size bir örnek vereyim:

"İşçi arkadaşlar var ama, böyle şeylerle ilgilenmiyorlar."

"Komşularımızın... çoğunda lumpen yanlar var, iş çıkmaz."

"Biri var ama, o kariyeristtir."

"Namuslu bir insan ama kendisini demokrathlıkla sınırlamış."

Bunlar partiye üye olma konusunda değil, yığın çalışmasında yapılan değerlendirmelerdir! Yaygın olmasa da, bu tür yanıtlara arasına raslıyoruz. Bu konuda parti yayın organımızda çok yazıldı. Özellikle Yürükoğlu yoldaşımızın yazıları açıktır ve öğretici olmuştur.

Şimdi, yığınlara gideceğiz diyoruz, coşkuyla ayağa kalkıyoruz, gidiyoruz ve bakıyoruz ki "iş çıkmıyor"! Bu durumda önce kendimizi bakmak gerek. Yığınlara nasıl bakıyoruz acaba? Yığın dediğimiz, kısa zamanda partiye kazanabileceğimiz insanlar mıdır? Yoksa uğrunda savaşmaya değmeyecek bir yığın mı?

Bir kere, yığın, deyinse, onları sihirli bir sopayla dokunur gibi hemen komünizme kazanamayacağımızı bilmeliyiz. Onların somut sorunlarından kalkarak sabırla çalışmak gerekir. İkinci olarak, yığınlar homojen bir yapıya sahip değillerdir. Çalıştı-

ğımız kesimin özelliklerini kavramak, ona göre çalışmak zorundayız. Ayrıca yığınların egemen burjuva ideolojisinin etkisi altında olduklarını unutmayalım. İşçi sınıfımız bile bu ideolojinin etkisi altındadır. Varolan toplumsal bilinç, karışık bir yapıya sahiptir. Doğrular ve yanlışlar yanyana, iç içedir. Size geçen günlerde tanık olduğum bir konuşmayı aktarmak istiyorum: İki kişi sohbet ediyordu. Bunlar *Tan* gazetesi okuyan, sıradan insanlardı. Biri dedi ki: "Halk ayaklanacak ki bu insanların aklı başına gelsin. Ayaklanmadan birşey düzelmez." Pahalılıktan yakından diğeri ise şöyle dedi: "Nerde o yürek, yapmaz ki bizim halk". Buraya kadar güzel. Ancak konuşmanın sonu da başıyla tam bir çelişki içinde oldu. "Millete komünistlik bulmuş" olduğundan sözettiler ve kabahati "bu komünist(!) millete" yüklediler. Biraz dikkatle bakacak olursak, bu insanlara bile anlatacak şeyimiz olduğunu görürüz. Ne kadar tutarsız şeyler de söyleseler diyalog oluşturabileceğimiz bir nokta bulabiliriz.

İnsanların bir kapitalist toplumda yanlış bilgilere sahip olmaları doğaldır. Bizim dikta-tilimizi yoğunlaştıracamız şey, yanlışların yanında varolan doğrular olmalıdır. Türkiye'nin yapısal bozukluğu her gün, her kişiye bölük pörçük de olsa doğru bilgileri yansıtmaktadır. Ve bu durum bizim işimizi kolaylaştırıyor.

Yığınlara giderken bir partili, partisine yeni üye kazanma hedefini hiç unutmaz. Fakat yığın içinde çalışmayı da partiye üye kazanmayla sınırlamak yanlıştır.

Yığınlar yüzlerce sorunla karşı karşıya. Biz bu sorunlara doğru çözümler getirebiliyorsak, doğru tavır koyabiliyorsak kazanırız. Partimizin yığınlar içinde etkisini sağlamak, yalnız ve yalnızca parti üyesi kazanmakla eş tutulamaz. Yığınlara güvenmezsek çalışmalarımızda tüm iyi niyetimize rağmen başarılı olmayız.

Gün-Tel, Ankara

Proletaryanın savaşımına kazanılan her insan, burjuva saflarda gedik açıyor.

Yığın çalışması bitmez tükenmez sabır gerektirir

Yoldaşlar, Yığın çalışmasında, benim için çok yararlı olan bir deneyimimi sizlere aktarmak istiyorum.

Çevremdeki ilişkileri tekrar tekrar gözden geçirdiğimde, üniversiteden tanıştığım bir arkadaşımı anımsadım. İlişki kurduğum insanlara hemen gazetemi, yayınları vermek, okumasını istemek gibi sığ bir anlayışım yoktur. Ama söz konusu arkadaşım az çok tanıdığımdan ve akademik kariyer yapma konusundaki yoğun ilgi ve çabasını bilmemden kaynaklanan ince bir umutsuzluk vardı içimde. Ama kafamda açık olan birşey de vardı: Partimizin yaygınlaşması yığın çalışmasından geçer ve yığınlar arasında etkili olabilmenin tek yolu bıkmadan usanmadan denemek, görmek, olumsuz yanları da olsa ancak bu insanlarla birşeyler yapabileceğimizi aklımızdan çıkarmamak.

Bu arkadaşla birkaç buluşmadan sonra konu komünist partisinin merkeziyetçiliğine geldi. Karşımdaki insanın okuma ve düşünme alışkanlığına sahip olması tartışmanın verimini artırıyordu, ama tartışırken konuya tümüyle değişik ve ayrı bakış açılarıyla yanaşıyorduk. Tartışmanın bir noktasında ben dayanamadım. Merkeziyetçilik — anti-merkeziyetçilik tartışmasının soyut bir tartışma olmadığını devrimi başarmak ya da başaramamak gibi çok somut bir sonuca yol açacağını söyledim.

Arkadaşım büyük bir açıklıkla, şimdiye dek işin siyasal yönünü düşünmediğini söyledi. Sosyalizmi de bugüne dek hep ekonomik yönüyle ele aldığını kavradı. Ben de tam bu noktada düşünceleri doğrultusunda yaşama müdahale etmek ya da edilgin kalmak konusunda nasıl tavır aldığımı ve alacağımı sordum. Tartışmamız bu noktadan sonra çok daha sağlıklı

bir temele oturdu. Uzun süredir "bu adamdan iş çıkmaz, burjuva entelektüel" dediğim bir insan bizimle istekli bir tartışma sürecine girmişti. Bir keresinde bana "sen benim tanıdığım en olumlu Marksistin, başka biri olsa beni çoktan tarihin çöplüğüne atmıştı" dedi.

İşte yoldaşlar, bu insan birgün bizimle birlikte de olabilir, ya da en azından bizi destekleyebilir. Her alanda, burjuvazinin at oynattığı bir yapıyla savaşıyoruz. Bu savaşımı kazanmanın tek yolu bıkmadan, yılmadan çalışmak olacaktır. Hele faşizmin çözülüşünün getirdiği yeni dönemde bu görevler önemini bir kez daha ağırlığıyla hissettiriyor.

Geçtiğimiz günlerde Arthur Miller ve Harold Pinter Türkiye'ye geldiler. İki yazarın ülkeyi ziyaret edişi burjuva basınında ağırlığıyla "Marilyn Monroe'nun eski kocası" düzeyinde verilmeye çalışıldı.

Yazarlar önce İstanbul'da bir takım ziyaretler yaptılar. Bunlar tümüyle diplomatik kurallara uygun ve sessiz bir biçimde gerçekleşti. Fakat Ankara'da yapılan görüşmelerde dananın kuyruğu birkaç kez hem de birkaç yerden koptu. Barış Derneği davasını izlemeye gitmeleri, bir takım çevrelerin "yine iç işlerimize karışıyorlar" biçiminde huzursuzlanmalarına neden oldu. Kıyametse Amerikan elçiliğindeki yemekte koptu. Burada geçen olaylar basına yansımada ve sansüre uğradı.

Yemekte demokrasi tartışması yapıldığında, Amerikan elçisi "demokrasi, demokrasi, Sovyetler'in dibinde bu kadar demokrasi yeter!" dedi. Bunun üzerine Miller yaklaşık 20 dakika süren bir konuşmayla elçiyi yerin dibine batırdı. Tartışma o kadar gerginleşti ve hava o kadar bozuldu ki, çevredekilerin tarafları "ayırma şeklindeki" müdahaleleriyle so-

nuçlandı. Harold Pinter Nazlı Ilıcak'la kavga etti. Hiç politik davranmadığı yolunda ki ikazlara ise "ben diplomat değilim, bu kadın saçmalıyor" diye karşılık verdi.

Ertesi gün yazarlar Erbakan ve Demirel'i ziyaret ettiler. Ayrıca çeşitli ilerici guruplarla yaptıkları toplantılarda, düzenleyecekleri basın toplantısında iletmek istedikleri birşeyin olup olmadığını sordular. Basın toplantısında, "bizim ülkemizde yaşanan demokrasi kadar bu ülke insanların da demokrasiye hakkı vardır" diyecekleri öne sürüldü. Ancak iki yazar basın toplantısını gerçekleştiremediler, toplantı bir bahaneyle yasaklanmıştı. Yasaklama, bir basın toplantısından çok daha büyük bir gücü köpürdü.

Yoldaşlar, burjuvazi artık açılan delikleri kontrol edemez hale geldi. Kapatıkça yenileri açılıyor.

Ash Kurdoğlu, Ankara

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkerên hemû welatan yekbin!

Demokrasi için tek yol devrim!

Yıl:11, Sayı:280, 8 Nisan 1985

Bu yazı, araştırmacı William A. Pelz tarafından, ABD'nin Şikago kentinde 4-6 Nisan tarihleri arasında yapılan 11. Üçüncü Dünya Konferansı'na tebliğ olarak sunulmuştur.

Yazıdan görüleceği gibi yazarın bazı farklı görüşleri vardır. Ancak, bu araştırma, Türkiye işçi sınıfının doğuş, gelişme ve savaşımının ABD demokratik kamuoyundaki yansımalarını vermesi açısından ilginçtir.

Bu nedenle gazetemizde aynen yayınlıyoruz.

Türkiye işçi sınıfının yükselişi 1947-1985

William A. Pelz

Türkiye'de modern bir işçi hareketinin yükselişindeki çeşitli karmaşık yönleri anlayabilmek için, bu ulusun gelişmesinin görece özgüllüğünü kavramak gerekir. Türkiye, üçüncü dünyanın çoğu ülkesinin tersine, hiçbir zaman sömürge olmadı. Modern Türkiye, bir zamanların güçlü Osmanlı İmparatorluğu'nun devamıdır. Türkiye'nin geri bir Avrupa ülkesi mi, yoksa oldukça gelişmiş bir Ortadoğu ülkesi mi olduğu konusu ayrı bir tartışma konusudur.

Ulusal kurtuluş hareketlerinin yaygınlaşmasından çok önce, eski Osmanlı İmparatorluğu'nun kalbinde Avrupalı burjuva teorisyenlerin ilk olarak 1789'da geliştirdikleri doğrultuda bir lâik cumhuriyet kuruldu.¹ Sürekli bir "yukarıdan devrim" ta 1908'lerde başlayarak, 1923 Ekim'inde Türkiye Cumhuriyeti'nin ilânıyla sonuçlandı.² Cumhuriyet için savaşım, ne yerli kapitalistlerce, ne de köylü yığınlarca yönetildi. Bunu, devletin bir modernleşme aracı olarak işlev görmesini isteyen Osmanlı generalleri yaptılar.³ Kurulan rejim, "daha baştan Cumhuriyetçi, lâik ve emperyalist değil diye tanımlanıyordu."⁴ Bu dönüşümün önemi, bir yandan Cumhuriyet'in liderliğinin sınırlılığını gösterirken, öte yandan hem diplomatik hem askeri yardımda bulunan Sovyetler Birliği'nce anlaşılıyordu.⁵

Tek parti rejiminin II. Dünya Savaşı sonrasına dek sürmesine rağmen, 1950'de çok partili bir "yarı-parlamentar rejim" kuruldu. Askeri müdahaleler (1960, 1971, 1980'de) ona ciddi sınırlamalar getirdiği halde, bu rejim, son otuz beş yılın normu oldu.⁶ Ne kadar sınırlı ve ne ölçüde arka arkaya çığnıyor olursa olsun, belli temel demokratik hakların varlığı, Türkiye'yi çoğu üçüncü dünya ülkesinden ayırır. Michael Löwy'nin belirttiği gibi, "Türkiye'nin burjuva-demokratik planda eriştiği yer, onu, Avrupa'nın çevresel kapitalist ülkeleriyle çoğu Üçüncü Dünya ülkesi arasında bir konuma sokar."⁷

İşçi sınıfının örgütlenmesi açısından, Türkiye'nin deneyi yine belli özgüllükler taşır. Cumhuriyet'in kurucusu Atatürk, işçileri kendi modernleşme planlarının

önemli bir elemanı olarak değerlendirdi. Böylece, başlangıçta, bir Çalışma Bakanı "değerin tek yaratıcısı emektir" diyebiliyor ve devlet, işçileri ve bu yoldan işgücü arzını koruyabilmek için asgari bazı önlemler alıyordu.⁸ Ama öte yandan, "sosyal bir sınıf temelinde" dernekler yasayla yasaklandı ve 1947'ye dek gerçek sendikalara izin verilmedi. O zaman bile, grev hakkı hemen tanınmadı.⁹

Yine de, İstanbul'da ve diğer bazı kentsel merkezlerde, sendikaların kuruluşu, 1920'lere kadar uzanır. Bu bağımsız faaliyetler, huzursuzlaşan hükümetin, işçilerin örgütlenmelerini denetleyebilmek için — 1925'te, 1936 ve 1938'de — üç ayrı yasa çıkarmasına yol açtı.¹⁰ İlginçtir, grevleri yasaklayan 1936 yasası, aslında Mussolini'nin iş yasasından kopya edilmiştir. Türkiye Devleti'nin belirsiz doğası, aynı dönemde, işçiler yararına yasalar çıkartılmış olmasında görünüyor. Hatta Türkiye o dönemde Uluslararası Çalışma Örgütü'ne bile üye oldu.¹¹ Bu çeşitli yasal sınırlamalar, endüstriyel gelişmenin düşük düzeyiyle de birleşince, Türkiye'nin işçilerini II. Dünya Savaşı öncesinde safdışı bıraktı.

Savaşın getirdiği değişiklikler ve savaş sonrası yeni durumla, Türkiyeli işçilerin konumu değişti. Sendikalar devlet tarafından tanındı ve sendika üyelerinin sayısı, 1947'den 1960 darbesine dek yükseldi. Bu değişimin zamanlaması, birbiriyle ilişkili bir dizi faktöre bağlıydı. Birinci olarak, Türkiye, savaş sonrasındaki Batı İttifakı'nda yerini alıyor ve kendi uluslararası görünümünü geliştirmek istiyordu. Ayrıca, hükümet, yeni çok partili rejimde yapılacak ilk seçimlerden önce işçi sınıfının desteğini almak niyetindeydi. Son olarak, bazıları sendikalara ödünler verilmesinin, savaş yıllarında büyük zorluklara katlanan ve huzursuz olan işçi sınıfının öz örgütlenmesini önlemenin yolu olduğunu savunuyorlardı.¹²

1952 yılında, toplam olarak yüz binden fazla işçiyi temsil eden, İstanbul, İzmir ve başka bazı yerlerdeki bir grup sendika, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu (Türk-İş) kurdular. Ulus-

lararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ve Amerikan Emek

TABLO 1¹³
Türkiye'de 1948-1960 yılları arasında sendika üyeliği

Yıl	Üye sayısı
1948	52,000
1949	72,000
1950	76,000
1951	110,000
1952	130,000
1953	140,000
1954	180,387
1955	189,595
1956	209,155
1957	244,853
1958	262,591
1959	280,786
1960	282,967

Federasyonu (AFL), Türk-İş'e para, danışman yardımında bulundular ve Amerikan-tipi sendikacılığı özendirmek için eğitim sağladılar. Buna ek olarak, hükümet, Çalışma Bakanı'nın İzmir'deki ilk Türk-İş toplantısına katılmasıyla, daha baştan, güçlü bir biçimde işin içine girdi.¹⁴ Bu tür etkiler, Türkiye işçi sınıfının daha çok genç olduğu düşünülürse, şaşırtıcı değildir. Unutulmamalıdır ki, bırakın endüstri işçisini kentlerdeki işçi sınıfı, henüz, görece olarak küçüktü. Bu, Türkiye toplumu hızla kentleştiğe geçişteydi.

TABLO 2¹⁵
1950-1981 yılları arasında Türkiye'de kent ve kırsal nüfusu oranları

Yıl	Kırsal nüfus (%)	Kentteki nüfus (%)
1950	81.6	18.4
1955	77.6	22.4
1960	73.6	26.3
1965	70.1	29.9
1970	64.1	35.9
1975	58.2	41.8
1981	53.0	47.0

Nereden bakılırsa bakılsın, 1960'lı yıllar Türkiye emek tarihinde bir çağlayanı temsil eder. 1960 Mayıs'ında erke gelen askeri liderler, işçi sınıfının durumuna karşı bütünüyle ilgisiz değillerdi. Bunun sonucunda, 1961'de yapılan anayasada serbest örgütlenme ve sendikal faaliyet garanti altına alınıyordu. Bu haklar, daha sonra, 1963'te çıkan yeni iş yasalarıyla daha da güçlendirildi.

1962'den itibaren ekonomide, özellikle endüstride görülen gelişme dalgası, daha çok ve uzun erimli önem taşıyordu. Bir bilim adamının yorumuyla:

"1962-1977 dönemi, ithal ikamesine dayalı endüstrileşme altında, kesintisiz sermaye birikiminin gerçekleştiği bir 15 yılı temsil eder. Bu dönemde yapım endüstrisinin büyüme hızı yılda ortalama yüzde 10 dolayında seyrederken, gayrisafı ulusal hasılanın büyüme oranı yılda ortalama %7'yi geçiyordu."¹⁶

TABLO 3¹⁷
1955-1970 yılları arasında ekonomik büyüme indeksi (1968=100)

	1955	1960	1965	1968	1970
GSMH	50.7	63.6	80.3	100	110.5
GSMH — Endüstri	34.0	45.0	72.0	100	113.5

Daha elverişli bir yasal yapının ve hızlı endüstriyel büyümenin bir arada etkisi, sendikal örgütlenmede devasa bir artış yarattı.

TABLO 4¹⁸

Yıl	Sendika sayısı	Üye sayısı
1963	565	295,710
1965	668	360,285
1967	798	384,680
1969	797	1,193,908
1971	631	2,362,787
1973	637	2,658,393
1975	781	3,328,633
1977	863	3,807,577

Sollarımız, yaşamın çırılçıplak gerçeklerine daha ne kadar direnecekler?

Devekuşları gerçekleri göremiyor

Feride Çelik

Partimizin Türkiye'de faşizmin çözüldüğünü, yaşadığımız ara dönemin de hızla çözülmekte olduğunu açıklaması sol harekette fırtınalar yarattı. Bilimsel bir kavram olan faşizmi değer yargısı gibi kullanan sollarımız bugün hâlâ faşizmin sürdüğünü, hatta kurumsallaştığını ileri sürüyorlar.

Oysa, bugün, bırakalım ciddi bir araştırmayı, günlük gazetelere şöyle bir göz atmak bile Türkiye'de faşizmin çözümlü bittiğini, ara rejimin de hızla çözülmekte olduğunu anlamaya yetiyor. Bu yazımızda, bu konuda bazı örnekler vereceğiz

Ara rejimin çözümlü, alternatif arama isteklerinde, parti içi kavgalarda, işletilmeyen yasalar konusunda, Meclis'te tartışma çıkmasında, devlet, konsolosluk yetkililerinin yolsuzluk davalarında kendini açıkça ortaya koyuyor. Siyasi kulis foku ediyor, erken seçimin ne zaman yapılacağı tartışılıyor. Öte yandan yeni parti kurma çalışmaları da hızlanıyor.

Varolan partilere gelirse, devlet partisi özlemleriyle kurulan MDP'de istifanın olmadığı gün yok. Sunalp "iktidar olmayacağımızı o zaman anlamadım ama milletin önüne çıkıp açıklayamazdım, şimdi açıklıyorum" dedi. Ve "Özal devlet anlayışını kokuşturmaktadır" diye ekledi. (Hürriyet, 6 Mart 1985)

ANAP'ta İzmir ve Ankara İl Kongreleri'ndeki gelişmelerin etkileri kolay dinmeyeceğe benziyor. Özal Ankara İl Kongresi'yle ilgili olarak şöyle diyor: "Baktım, mücadele çok sert. Yani eski parti günlerini andıran bir şekil almaya başladı... İlçe başkanlarıyla tek bir aday bulmada birlikte karar verdik." (Milliyet, 5 Mart 1985) İzmir'de ise, ANAP'lular il kongresinde Özal'ın adayını desteklemeye söz verdikleri halde desteklemediler. Kongrelerdeki kavgalar, kürsü arkalarında yaralıların tedavi edilmesi, kongrelerin feshedilmesi ANAP'ın söküklüklerini

her zaman yamayan Özal'ın bile artık çaresiz kaldığını gösteriyor. Özal bir taraftan parti içindeki delikleri yamamaya çalışırken, bir yandan da hükümete sahip olmaya çalışıyor. Kendi söküğünü dikemeyen daha büyük söküklükleri nasıl diksin?

Şimdi de uygulanmayan yasalar konusunda bir örnek verelim:

4 Mart tarihli gazetelerde, "MGK'nın çıkardığı yasa işletilmiyor", "MGK'nın çıkarmış olduğu yasalar bile çiğneniyor" başlıklı yazılar yer aldı. MGK'nın 2531 sayılı yasası, kamu görevlilerinin bu kurumlardan ayrıldıkları tarihten itibaren 3 yıl eski görevleriyle ilgili işler yapan özel sektörde görev almalarının yasaklanmasıyla ilgilidir. Bu yasaya uymayanlara 6 ay ile 2 yıla kadar ağır hapis cezası ve para cezası öngörülüyor. Bu yasaya rağmen birçok eski bakan, daha süreleri dolmadan özel sektörde görev yapmaya başlamışlardır. Aynı tarihli Milliyet gazetesinde bir yetkilinin şöyle dediği yazılıyor: "Eğer, bu yasa geçerli ise, bu kişiler hakkında da soruşturma açılması ve bunların yargılanması gerekiyor. Ancak yasa uygulanmıyorsa ya da hükümetin bu yasayı uygulamaya niyeti yoksa, o zaman zaten sorun kalmıyor."

Öte yandan Turgut Özal, Siyasal Partiler Yasası'nın basitleştirileceğini, partilerin birçok problemle karşılaştığını, yasada siyasal partileri sıkı tutulmalarını söyledi. (Yeni Asır, 26 Mart 1985)

Anayasa'nın 84. maddesinin değiştirilmesi gerektiği her yerde tartışılır dursun, Özal'ın İMF'ye verdiği mesaj, halkın basıncından korkularını ortaya koyuyor. 17 Mart tarihli Hürriyet'te, Özal İMF'ye "bizi daha fazla sıkmanın, bu halk ve ekonomi bundan fazlasına dayanamaz" diyor.

29 Mart tarihli gazetelere bakınca işçilerin Türk-İş yönetimini nasıl sıkıştırdığının bir örneğini görüyoruz: "Türk-İş'in toplu sözleşmeleri 15 Nisan'a kadar boykot etme kararı hükümette panik yarattı." (Yeni

Asır) "Türk-İş rest çekti. 15 Nisan'a kadar kamu kesimindeki toplu iş sözleşmelerine sendikaların katılmaması kararlaştırıldı. Bu tarihe kadar sorunların çözümünü gerçekleştirilmediği takdirde Türk-İş, yurt çapında işi yavaşlatma, mitingler düzenleme yoluna gidecek." (Hürriyet) Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı şöyle dedi: "Vatan hallaç pamuğu gibi atılıyor. Sen buna ses çıkarmayacaksın... Olmaz... Yasalarda toplantı ve yürüyüş hakkı var... Türk-İş bu hakkını kullanarak bir miting düzenlemelidir." (Milliyet, 5 Mart 1985)

Türk Harb-İş, Türkiye Maden-İş ve Türkiye Sağlık-İş sendikaları başkanları da "hayat pahalılığını protesto için miting şart" dediler. (Milliyet, 9 Mart 1985)

16 Mart tarihli gazeteler

FTİB'in 3. Kongresi yapıldı

Fransa İlericiler Birliği'nin (FTİB) 3. Kongresi, 17 Mart günü yığınsal bir katılımıyla yapıldı. Kongrede geçen dönemde yapılan çalışmalar değerlendirildi, eksik ve aksaklıklar üzerinde duruldu ve bunların ışığında önümüzdeki dönemde yapmamız gereken ana işler planlandı. Temel hedefimizin, TKP-İşçinin Sesi'nin yeni döneme ilişkin olarak koyduğu görevleri disiplinli, kolektif çalışmamızla, coşkuyla hayata geçirmek olduğu vurgulandı. Geniş yığın ilişkilerimizi, siyasal ve ideolojik çalışmalarla sıkılaştırmanın önümüzde duran önemli bir görev olduğu belirlendi. Yığın bağlarımızın daha da gelişmesi için, Fransa'daki Türkiyeli işçilerin ekonomik demokratik hakları için savaşıma

Türkiye Demir-Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nde çalışan 25 bin işçinin greve gideceğini yazdılar. Buradaki toplu iş sözleşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanması üzerine sendika yönetim kurulu, Karabük ve İskenderun (İsdemir) Demir Çelik Fabrikalarında da grev prosedürünü işletme kararı aldı. Ayrıca İzmir Aliğa'da kurulu Viking kağıt ve selüloz işyerinde de grev kararı alındı. Bu işyerinde 184 işçi çalışıyor. (Hürriyet, 16 Mart 1985)

Gerede'de Çelik Konstrüksiyon ve Teçhizat Fabrikası'nda çalışan 1700 işçi asgari ücret alıyor ve şimdi işçiler grev hazırlığında. (Hürriyet, 5 Mart 1985)

Trakya Tarım Aletleri fabrikasında (Traktas) da işçiler greve başladı. Sendika, işverenden yüzde 35 zam istediklerini, bu zam alınmıyorsa kadar grevi sürdüreceklerini açıkladı. (Hürriyet, 18 Mart 1985)

Son zamanlarda, işçilerin hareketlenmesinin etkisiyle, esnaf arasında da küçük küçük eylemler görülüyor.

İğdır'da "siftah" yapamadan işyerlerini kapatmak zorunda kaldıklarını belirten bir gurup esnaf, cadde ortasında bir kardan adam yapıp üstüne KDV yazdılar, KDV'yi, zamları, protesto ettiler. Dükkan sahipleri şöyle dediler: "Ardı arkası kesilmeyen zamları, KDV daha da körükledi. İşyerlerimizde sinek avlamaya başladık. Alım gücü kalmayan halk, vitrini seyretmekle yetinirken, iş yapamayan esnaf peşpeşe dükkanını kapatıyor. Ne yapacağımızı şaşırдық. Artık, bu gidişe dur demenin vakti geldi." (Hürriyet, 21 Mart 1985)

Nevşehir'de tüm fırıncılar, ekmek fiyatları konusunda Belediye ile anlaşamayınca, 5 gün

daha da ağırlık verilmesi kararlaştırıldı. Tüm bu çalışmalarda ana perspektifin Anadolu devrimi için her dönemde savaşılan kadrolar çıkarmak olduğu vurgulandı.

Kongremizde, önümüzdeki dönemde, Fransız ve diğer uluslardan ilericiler, devrimcilerle ilişkileri sıkılaştırmanın önemi üzerine de kararlar alındı. Fransa'daki Türkiyeli işçilerle Fransız işçi sınıfının uluslararası sermayeye karşı yürüttüğü savaşın ortak bir savaşım olduğu belirtildi ve Fransız işçi sınıfının Anadolu devrimine desteğini sağlamak için yapılması gereken çalışmalar üzerinde duruldu.

FİB'in 3. Kongresi'ne Türkiyeliler dışında çok sayıda yabancı komünist ve devrimci de katıldı. Örgütlerinin mesajlarını okudular ve her zaman birlikte olduğumuzu belirttiler.

Kongre'ye Avrupa'daki diğer örgütlerimizden de mesajlar geldi. Mesajların okunması tüm salonda büyük bir coşku yarattı. Kongre Enternasyonal Marşı'nın söylenmesiyle sona erdi.

Suphi Erdalcan, Paris

topu eyleme geçerek fırınlarını kapattılar. (Hürriyet, 29 Mart 1985)

Mengenli kasaplar belediye encümeni tarafından belirlenen et fiyatlarının canlı hayvan fiyatlarından düşük olduğunu öne sürerek et kesimini durdurdular. Bunun üzerine kasaplara 5 gün dükkanlarını kapatma cezası verildi. (Hürriyet, 28 Mart 1985)

Bursa Şöförler ve Otomobilciler Derneği Yönetim Kurulu, üyelerinin son akaryakıt zamından sonra kontak kapatmakla karşı karşıya bulunduğunu öne sürerek belediye kapısına dayandılar ve zam istediler. (Milliyet, 4 Mart 1985)

Türkiye Ziraat Odaları Birliği başkanlar toplantısında Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem'e söz sırası gelince, çiftçiler onu konuşturmak istemediler ve ken dilerine söz hakkı verilmesini istediler. İtirazları arasında kürsüye gelen Erdem'in konuşması sırasında çiftçiler sürekli bağırarak bakanı protesto ettiler. (Hürriyet, 16 Mart 1985)

29 Mart tarihli Yeni Asır'da şöyle bir haber var:

"Uşak ve Balıkesir'de pancar üreticileri, 1985 yılı ürününün çapasına hazırlanırken, henüz 1984 ürününe ait bedellerden tek kuruş bile alamamanın perişanlığını yaşıyor ve üretimin düşeceğini öne sürüyor. Balıkesirli üreticiler devletten 1 milyar alacaklı. Yeni Asır Balıklı köyüne ilk taksidin haftaya ödeneceği haberini götürdü. haber 'müjde' değil, 'ölünün ağzına bir lokma koymak' olarak değerlendirildi."

Bu örnekler, Türkiye'de olanların yalnızca küçük bir bölümüdür ve bu küçük bölüm bile görmek isteyen gözlerle çok şey anlatmaktadır. Şimdi merak ediyoruz, sollarımız acaba ne zaman faşizm kalktı diyecekler?

Başarılı bir gece

Yoldaşlar, Geçtiğimiz günlerde, Hamburg'da bir gençlik gecesi düzenledik. HTİB lokalinde yaptığımız geceye çok sayıda genç katıldı.

Eğlence gecesi olarak düzenlediğimiz toplantı için derneğimizi süsledik. Önceden hazırladığımız yiyecekleri masalara yerleştirdik. Herkes yedi, içti, doya doya eğlendi.

Gecede çeşitli yarışmalar yapıldı. Bunların en ilgi çekenini ses yarışmasıydı. Birçok gencin katıldığı bu yarışma sonunda birinci gelene bir armağan verildi.

Eğlence gecesi gençlerin o kadar hoşuna gitti ki, ne zaman bir gece daha düzenleyeceğimizi sordular. Bu gecede, pırıl pırıl birçok yeni gençle tanıştık. Avrupa'da gençlik çalışması gerçekten çok önemli ve gençlerin somut bir ihtiyacına yanıt veriyor.

Cem Sıhıkaya, Hamburg

İran ve Irak, ne savaşı kazanabiliyorlar ne durdurabiliyorlar ne de içinden çıkabiliyorlar.

İran-İrak savaşının y niden alevlenm si üstüne

Ayla Antepli

İran-İrak savaşı bir kez daha alevlendi. Bir yıllık aradan sonra Mart ayı başında İran karadan yeni bir saldırıya girişti. Aynen Şubat-Mart 1984 saldırısında olduğu gibi, amacı, Basra ve Bağdat arasındaki yolu ele geçirmektir. Ve yine aynen 1984'te olduğu gibi, İran birliklerinin belli bir ilerlemesinden sonra on binlerce İran askeri, Irak savaşı uçağı, helikopter ve tankları tarafından katledildi. Bazı raporlara göre 20-30 bin İranlı öldü. Oyle gözüküyor ki Irak tarafı bu çarpışmalarda pek fazla tutsak almadı.

Yine geçen yıl görüldüğü gibi, Irak, bu kez de kimyasal silahları kullanmaktan çekinmedi. Ama Irak'ın bütün bu "teknolojik üstünlüklerine" rağmen, anlaşıldı ki, İran birlikleri, bu yılki saldırıda hem geçen yıla göre çok daha iyi örgütlenmiş ve yönlendirilmişlerdi, hem de geçici olarak bile olsa Irak'ın içine çok daha fazla ilerleyebildiler. Aynı zamanda çoğu dış gözlemciye göre, İran birlikleri daha iyi savaş verirken, Irak "feci kötü" not aldı ve kendisini ancak "bütün gücünü" kullanarak yenilgiden kurtardı. Yani İran yenilmiş olsa bile, Irak'ın önünde dört buçuk yıldır duran tehlikeye hâlâ olduğu yerde duruyor. Bu kez 20-30 bin kişi katledilmiş olsa bile, bir milyona yakın İran askeri Irak sınırında duruyor, bekliyor.

Bunun karşısında Irak, her zaman yaptığı gibi "ek taktiklere" başvurdu. Bu sefer, kimyasal silahların kullanılmasının yanı sıra, Irak savaş uçakları aralarında Tahran'ın da bulunduğu en az 16 İran şehri bombaladılar. Irak, aynı zamanda bütün İran havasahasını "askersel yasak bölge" ilan etti. Dolayısıyla çok sayıda yabancı hava yolları İran'a uçuşlarını iptal ettiler.

İran da, daha küçük çapta olmakla birlikte, Basra ve Bağdat'ı bombalamaya başladı. Burada yeni olan unsur, İran'ın yerden yere füzeleri kullanmasıdır. (Bunlar galiba Libya veya Suriye tarafından İran'a verilmiş Sovyet yapısı füzelerdir.)

Bu yeni yazılıyorken karşılıklı şehir bombardımanı devam ediyordu. İran'ın son saldırısıyla birlikte bunlar, İran-İrak savaşını yeni bir aşamaya itti. Bu yeni aşama da, her iki ülkenin halkları için çok daha acı ve tehlikelidir.

Dört buçuk yıldır inişli çıkışlı bir eğri çizen savaşın bundan önceki her alevlenmesinde olduğu gibi, bu yeni alevlenmesinde de savaş konusunda yeni hesaplar yapılıyor, yeni çıkış yolları aranıyor ve yeni kanıtlar, birbirleriyle savaşan bu iki ülkede devrim olmadan savaştan çıkış yolunun olmadığını gösteriyor. Bu kanıtlar yalnızca İran-İrak savaşı için değil, bütün bölge ve bölgedeki bütün diğer savaş odakları için de geçerlidir. Böl-

İran-İrak savaşında varılan aşama her iki taraf için de tam bir iflastır.

gedeki kapitalist topraklar ve burjuvazinin yönetemezliği, yalnızca ve yalnızca savaş tohumlarını besliyor ve yaşıyor. Barış tohumlarını boğuyor.

Şimdi, belli ki, Irak'taki Saddam Hüseyin yönetimi uzun zamandır savaşı durdurmak istiyor. "Kapsamlı bir ateş-kes" istiyor. Son günlerde yeni bir belge ortaya atıldı: "Ya kapsamlı bir barış ya da kapsamlı bir savaş". İran ise yalnızca sivil hedefleri kapsayan bir ateş-kes istiyor: "Savaş, savaş alanlarındaki yolunu izlemelidir. Saddam bize yerde saldırdı ve yerde karşılanmalıdır."

Saddam Hüseyin, istediği kapsamlı ateş-kesi sağlamak için sürekli ek taktiklere başvurdu ve başvuruyor: Kimyasal silahlar, "tanker savaşı", İran şehirlerini bombalama. Bunun nedeni, bu eli kanlı diktatörün bırakın 1979 yılından bu yana ezdiği halkın "Saddam'ın savaşı"na desteğini sağlamak, kendi ordusuna bile güvenememesidir. Öyle bir korkuyor ki, bugün savaşın yönetimini eleştirmek, ölüm cezasını gerektiren bir suçtur! Bunun yanında, Baas Partisi'nin dışında herhangi bir siyasi çalışmaya girmek de ölüm cezasını gerektirir suçtur. Son yıllarda binlerce Iraklı ya "ortadan kayboldular" ya da açıkça idam edildiler.

Bütün bunlar, Irak halkına yönelik baskılar. Onun yanı sıra komünistlere, Şiilere ve Kürtlere yönelik olarak da ayrı "özel" bir baskı uygulanıyor.

Yani Saddam'ın önünde İran ordusu dururken, arkasında Irak halkı hazır bekliyor. Ve yıllardır Irak halkını çıplak zorla ezen, ama savaş alanında dış düşmanı yenemeyen rejim tam bir çıkmaz içindedir. Ne savaşı kazanabili-

yor, ne de kaybetmeye cesareti var. Onun için yalnızca, "ek taktiklere" başvurarak İran'ı pazarlık masasına getirmeyi umut edebiliyor.

Diğer tarafta da benzer bir durum var. "Devrimci" Humeyni rejimi evrensel İslam'ı temsil ettiğini ileri sürüyor ve onu bütün dünyaya yaymaktan söz ediyor. Daha somut olarak, Irak'la olan savaş başladığından bu yana barışın ilk koşulu olarak, hep Saddam'ın ve Baas Partisi'nin devrilmesini ve cezalandırılmasını istedi. Doğal olarak Irak rejimi bu koşulu reddediyor. İran da bunu dayatabilecek güçte değil. Ama aynı zamanda, dört buçuk yıldır halk çocuklarını bunun için (ki bu koşulun dayatılması İran'ın Irak üzerinde hegemonyasının dayatılması demek olur) katliama sürüklüyor. İran'ın da kendi başvurduğu "ek taktiği" var: O da Irak'ı sürüp giden bir yıpratma savaşında yormaktır. Özellikle de, körfezi Irak'ın petrol çalışmalarına kapatıp, onun petrol gelirlerini durdurmak, ve arada sırada öyle yoğun bir kara saldırısı başlatmak ki, Irak ordusu ve halkı korkup, Baas rejimini devirerek savaşa son versin.

İran, Birleşmiş Milletler'in kapsamlı bir ateş-kes sağlanması için getirdiği önerileri hep reddediyor. Saddam'ın cezalandırılmasında ısrar ediyor ve şimdi de Irak'tan istediği tazminat miktarını iki misline çıkarttı.

Savaş konusunda her iki rejimin içinde bulunduğu çıkmazın altında, her iki ülkede de varolan daha derin bir çıkmaz veya çelişki yatıyor. Savaş böyle sürdükçe ve özellikle her iki ülkedeki ekonomik sıkıntı büyü-

dükçe, bu çelişki daha çıplak bir biçimde öne çıkıyor. "Sosyalist", "devrimci", "anti-emperyalist" geçinen Irak rejimi altında kapitalizm devlet aracılığıyla son hızla geliyor ve her geçen gün ülke, çok daha sıkı biçimde emperyalist sistemin içine entegre oluyor.

"İslami" ekonomiye geçtiğini iddia eden "devrimci" İran rejimi altında ise, durum biraz daha farklı ve olanaklar daha sınırlıdır. Ama yine son yıllarda burada da aynı yolda adımlar atıldı. Reel ücretler durmadan düşüyor ve halk devrimden hiç bir ekonomik fayda görmüyor. İran dış ticaretin önemli bir bölümünü artık takas temelinde hallediyor.

Her iki rejimin çıkmazı daha da kötüleşir ve aralarındaki savaş yeniden alevlenirken, doğan istikrarsızlık ve belirsizlik bütün bölgedeki devletleri kendi güvenliklerini düşünmeye itiyor. Onun için barış komisyonları, heyetler ve öneriler ardarda gelmeye başladı: Birleşmiş Milletler ve körfez devletlerinden, Japonya'dan ve Hindistan'dan. Son olarak Ürdün'den Kral Hüseyin ve Mısır'dan Devlet Başkanı Mübarek beraber Bağdat'a gittiler. İran da, Libya ve Suriye ile daha sıkı görüşmelere girdi. Aslında bütün bu çabalara yol açabileceği en iyi sonuç, şöyle ya da böyle bir ateş-kestir.

Herkesin bildiği nedenlerden ötürü ve yukarıda kısaca bahsettiğimiz faktörlere bağlı olarak, ne İran ne Irak aralarındaki savaşta askeri zafer kazanamaz. Bu, ancak "olağanüstü" araçlar kullanılarak gerçekleştirilebilir. Yani, ya eşî görülmedik kadar yoğun bir bombalama kampan-

yası, kimyasal silahların yaygın kullanılması, veya dışarıdan doğrudan askersel destek, veya nükleer bombayla...

Doğrudan bir Amerikan karışmasının hazırlıkları sürekli yapılıyor. Özellikle Suudi Arabistan ve dolayısıyla diğer körfez ülkelerinin savunması tamamen Amerika'nın o bölgedeki savaş mekanizmasının içine entegre olmuş durumda. Daha çok Lübnan ve Filistin konularıyla ilgili olarak, Arap devletlerinin yöneticileri ardarda Amerika'ya gidip geliyorlar. Ama aralarında mutlaka körfezdeki durum konuşuluyor. Son olarak Amerika İran'ı açıkça tehdit etti. Lübnan'daki terörizm olaylarını bahane edip İran'a saldırabilir vb.

Bütün bu pazarlıkların ve tehditlerin sonucu olarak bir ateş-kes sağlansa bile, bu hem yüzeysel hem de çok geçici olur. Zaten, 1980 yılından önce, iki ülke arasında resmi olmayan bir savaş yıllardır sürüp gidiyordu. "Resmi" savaş biterse bu yeraltı savaşı bir kere daha öne gelebilir. Sınır çatışmaları da devam eder. Ve her iki taraf daha büyük ve daha yıkıcı bir rövanş maçına hazırlanır. Bu iki kapitalist, dışa açılmayı amaçlayan, yayılmacı, ve şövenist diktatörlük rejimi, yanyana barış içinde yaşayamazlar. Hele ki bu kadar kan döküldükten sonra bu pek olanaklı değildir.

Tam bir iflas. Savaşı ne kazanabiliyorlar, ne durdurabiliyorlar, ne de içinden çıkabiliyorlar. İran-İrak savaşı bölgede çıkacak herhangi bir savaşın izleyeceği yolu gösteriyor ve bütün bölgedeki komünistler için şunu kanıtıyor: Tek yol devrim.

Danimarka'daki genel grev, burjuvazinin yığınların savaşımından ne denli ürktüğünü bir kez daha gösterdi

Danimarka'da genel grev

Özel sektörde ve kamu sektöründe çalışan 300 bin işçi, 28 Mart günü Danimarka'da greve başladı. Sekiz gün süren, toplumsal yaşamı derinden etkileyen grev sırasında ülke tarihinin en derin yaşadığı dev gösteriler yapılırken, hükümet, grevi ancak yasa çıkararak durdurabildi.

Grevle ilgili gelişmeler şöyle özetlenebilir. Uzunca bir süredir sarsıntı içinde olan Danimarka ekonomisi, doların değerinde son zamanlarda görülen artıştan olumsuz etkilendi. Bu, toplu sözleşme görüşmelerinde işçi sınıfının istemlerini elinin tersiyle reddetmek isteyen burjuvazinin ekmeğine yağ sürdü.

Bu yılın toplu sözleşme görüşmelerinde, işverenlerin olumsuz tutumu nedeniyle uzlaşmaya varılamaması üzerine Sendikalar Birliği LO grev çağrısında bulun-

du. Hükümet bu çağrıya karşı mecburi tahkim (zorunlu uzlaşma) tehdidinde bulundu.

Grev 28 Mart günü başladı. Ülkedeki bütün feribot seferleri durdu, SAS personeli hava trafiğini durdurdu, kent içi ve kentler arası toplu ulaşım seferleri büyük ölçüde aksadı, postaneler, çocuk yuvaları, okullar, tiyatrolar kapanırken, hastaneler ancak ivedi olaylara baktılar.

Bilgisayar işçilerinin greve katılması, parlamentonun bile tam çalışmasını engelledi. Bazı kentlerde ısıtma sistemleri çalıştırılmadı.

Dükkanlarda yiyecek sıkıntısı başgösterirken, büyük mağazaların işçileri, kapı önünde halkı alışveriş yapmamaya, grevi desteklemeye çağırdılar. Grev kırıclarına fırsat vermediler.

Grevin başlamasıyla birlikte

bütün büyük kentlerde yığnsal gösteriler düzenlendi.

Kopenhag'da işçiler köprülere, parlamentonun girişine barikat kurdular. Bir akşam da, Danimarka Televizyonu'nun stüdyosunu işgal edip korsan yayın yaptırıldılar, bu yayında grevcilerin düşüncelerini dile getirdiler. (Bu eylemi düşünürken, insanın, acaba Danimarkalılar İşçinin Sesi'nin TV eylemini mi duyduklar, diyeyi geliyor.)

Hafta sonunda, ülke daha da büyük gösterilere sahne oldu. Bir gün önceki olaylardan ders alan polis, bu kez parlamento binasını kordon altına alınca, bazı güllünc durumlar oldu. Örneğin, parlamento oturumuna katılacak olan milletvekilleri, göstericilerin arasından geçerek binaya girmek istediklerinde, kimlik taşımadıkları için polis onların gösterici

olduğunu sandı, girişlerini engelledi.

Daha sonra parlamento binası önündeki gösteriye 125 bin kişi katıldı. Halk başbakan Schlüter'in istifasını, sendikaların istemlerinin yerine getirilmesini, 35 saatlik çalışma haftasına geçilmesini istedi.

Ancak, hükümet, liberallerin yardımı ile, zorunlu uzlaşmaya ilişkin bir yasa çıkardı ve grevi, sekizinci gününde durdurdu. İşçilere bu yıl için ancak %2'lik bir ücret artışı veren hükümet, gelecek yıllarda ücret artışını daha da düşük, yüzde 1.7 olarak belirledi. Ayrıca, 35 saat istemini reddetti. Çalışma süresinin haftada 40 saatten, 39 saate, o da 1987'den itibaren, indirileceğini açıkladı.

Bu tutum, ücretlerin güllünc bir düzeyde tutulması, işçileri daha da öfkelenirdi. Başkent

Kopenhag'da üçüncü kez büyük bir gösteri daha yapıldı. Oden-se'de göstericiler otomobilleri devirip, barikatlar kurdular, polisle çatıştılar.

Sonuç olarak, Danimarka işçilerinin genel grevi sekiz gün sürdü, ancak yasa çıkartılarak durdurulabildi. Ama, bu süre içinde halk yığınlarının düzene karşı biriktirdikleri öfke dev gösterilerde somutlandı. Bu gösterilere milyonlarca insan katıldı.

Grev, örneğin 35 saat hakkı için başlatılan savaşımın yığınlarca ne denli benimsendiğini ortaya koydu. Burjuvazinin, emperyalist ülkelerde bile, halkın istemleri karşısında nasıl zor durumlara düştüğünü, yığınların savaşımından, bu savaşımın meydanlara, sokağa dökülmesinden ne denli korktuğunu gösterdi.

Yasemin Özgür

Kadınların devrimci enerjisini daha çok açığa çıkarmalıyız.

8 Mart'ı kutladık

Yoldaşlar, Bu yılki Dünya Kadınlar Günü'nü derneğimizde yaptığımız bir toplantıyla kutladık. Toplantıyla ilgili çalışmalara çok önceden başladık. Tanıdığımız insanların, eski ve yeni ilişkilerin listesini çıkarıp ev ziyaretleri yaptık, onları toplantımıza çağırdık. Bir bildiri çıkarıp yoğun olarak dağıttık. Bildirimizde 8 Mart'ın anlamını, Almanya ve Türkiye'deki işçi, emekçi kadınların sorunlarını anlatık. Kadın sorununun çözümüne giden yolun kadınların devrimci savaşıma katılmasından geçtiğini vurguladık.

Toplantıya katılım oldukça iyiydi.

Bir kadın yoldaşımız kadın sorunuyla ilgili bir konuşma yaptı. Çeşitli yoldaşlar kadınların devrimci savaşımını dile getiren şiirler okudular. Bir başka yoldaşımız da saz çalıp türkü söyledi.

Programın bitiminden sonra dağıldık. Küçük guruplar oluşturup sempatizanlarımızla sohbet ettik. Sohbetler kadın sorunu üzerinde yoğunlaştı.

Hamburg

Paris'te Kadınlar Günü'ne katılım yığnsaldı

Bu yılki Dünya Kadınlar Günü'nü 10 Mart Pazar günü Paris İşçi Birliği lokalinde kutladık. Kadın Kolektifi tarafından düzenlenen kutlama toplantısına davetliler de aktif olarak katıldı.

Kutlama toplantısının duyurusunu Paris İşçi Radyosu Kadınların Sesi Programı'nda yaptık. Hazırladığımız davetiyeleri çevremizdeki kadınlara da dağıtarak, onların da yakınlarını çağırma görevini sağladık.

10 Mart pazar günü toplantımız yığnsal bir katılımı baş-

ladı. Toplantıyı, Türkiye'deki ve Fransa'daki kadınların sorunlarına değinen bir konuşmayla açan bir kadın yoldaş, 8 Mart'ın anlamı üzerinde durdu. Daha sonra toplantıya gelen mesajlar okundu.

Toplantı yine bir kadın arkadaşın kadın sorunu üzerine verdiği seminerle devam etti. Seminerin sonunda, tartışmalar bölümüne davetliler de aktif olarak katıldı.

Seminer gelenleri çok etkilemiş olacak ki ailesi ile gelen bir Pirault işçisi çocuğun bakımını

üstlenip eşinin toplantıyı rahat izlemesini sağladı. Bunu gören, tüm erkek konuklar çocuklarını eşlerinin elinden alıp, bakımlarıyla ilgilendiler.

Toplantının sonunda ortaklaşa hazırlanan yemekler erkek davetlilerin servis yapmasıyla dağıtıldı. Toplantı sıcak bir sohbet ortamına dönüştü. Masalarda seminer üzerine tartışmalar uzun bir süre devam etti. Film gösterisiyle devam eden toplantı geç saatlerde sona erdi.

Paris İşçi Birliği Kadın Kolektifi

Frankfurt'ta 8 Mart eylemi

Frankfurt'tan selam yoldaşlar, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü yığnsal bir toplantıyla ve coşkuyla kutladık. Toplantımız bir kadın yoldaşın Dünya Kadınlar Günü'nün önemini, kadın hareketinin nasıl ortaya çıktığını ve kadınların nasıl kurtulabileceğini anlatan konuşmasıyla başladı. Daha sonra çeşitli erkek ve kadın yoldaşlar, kadınlar üzerine şiirler okudular. Bir yoldaşımız sazıyla devrimci türküler söyledi.

Programdan sonra hazırlanmış olduğumuz yiyecekler konuklara dağıtıldı, toplu halde eğlenmeye başladık. Geç saatlere kadar süren eylemimiz coşkuyla bitti.

Bu eylemde kadınların katılmadığı hiçbir toplumsal hareketin başarıya ulaşamayacağını vurguladık. Kapitalizmde işçi kadının çifte sömürü altında bulunduğunu ve hem işçi hem kadın olarak sömürüldüğünü anlattık. Kadınların kurtuluşuna ancak sınıf savaşımında aktif yer alarak ulaşabileceğini, kadınların kurtuluşunun sömürsüz toplumda, komünizmde olduğunu anlattık.

Dilek Yıldırım, Frankfurt

Burjuvazinin öğrenci, emekçi gençliğe verebileceği herhangi bir gelecek yoktur.

Gençliğin geleceği yığınsal savaşımında, devrimdedir

Mercan Köklü

Burjuvazinin Türkiye gençliğine verebileceği hiçbir değer, hiçbir geleceğin olmayışı, Gençlik Yılı'nda gençliğe karşı yaptığı uygulamalarla bir kez daha kanıtlanıyor.

YÖK Yasası'nın uygulaması, öğrenciler açısından tam bir felaket oldu. Ülkenin her yanında, irili ufaklı okullarda öğrenci gençlik içinde huzursuzluk büyüyor, öfke kabarıyor.

YÖK Yasası'yla, öğrencilerin, düşünmesine gerek olmayan ezberci birer yarış atı olmaları isteniyor. Yasa, öğrencilere "başarısızlık" gibi bir seçenek bile tanıtmıyor. Yalnızca bu ders yılı sonunda, tek ya da daha fazla dersten başarı gösteremeyecek 25 bini aşkın öğrencinin "başarısızlık" nedeniyle okuldan atılacağı bildiriliyor.

Bir öğrenci YÖK'ün eğitim temposunu şöyle özetliyor:

"Sabah şehirdeki dersten çıkıp kampüsteki derse yetişmek zorundayız. Çoğu kez yetişemiyoruz. Öğle yemeği yok, dinlenme yok, dersi özümsemek için süre yok, yarış atı gibi... Vizeler, ardından finaller, hemen ardından bütünlemeler, sonra yine vizeler, vizeler..." (Cumhuriyet, 22 Mart 1985)

Öte yandan tuttuğu nesnel yer nedeniyle, basında manşetlere yerleşen ek sınav hakkı konusunda burjuvazinin tutumu öğreticidir. Bir yandan Doğramacı, ek sınavın öğrenci için "zararlı" olduğunu, eğitim programına aynen devam edileceğini söylüyor. Öte yandan, HP'liler ek sınav hakkı için yasa önerisi hazırlıyor, konuyu parlamentoya yansıtıyorlar. Bunun üzerine bunalan devlet bakanı, "Gençlik Yılı olması nedeniyle bu yıl yeni bir sınav hakkı verilebilir" diye demagoji yapıyor. (Cumhuriyet, 11 Mart 1985)

Sorun alevlenince, Milli Eğitim ve Spor Bakanı Vehbi Dinçerler ile YÖK Başkanı Doğramacı bir toplantı yaptılar. Doğramacı, bu toplantıdan sonra da "ek sınavı sakıncalı" bulunduğunu vurguladı ama ihtiyatı elden bırakmamak için, meclis böyle bir yasa çıkarırsa uygulayacaklarını da ekledi.

Yasa çıkacaktı, af çıkacaktı söylentileri içinde öğrenciler parlamentoda "lobi" oluşturmaya giriştiler, 200 metrelik imzalı dilekçe bile sundular. Öğrenciler, ümit içinde duru-

YÖK uygulaması devrimci geleneklere sahip olan gençliğimize burjuvazinin giydirmeye çalıştığı ateşten gömlektir. Bu çabayı boşa çıkaracak güç gençlikte vardır.

mun açıklığa kavuşmasını beklerken, üniversite kapılarına atılan öğrencilerin listeleri asılmaya başlandı. Askerlik şubeleri de, bürokrasinin ne denli "verimli" çalıştığını göstermek için atılanları askere çağırma hız verdiler.

Öğrenci gençliğin bir diğer yakıcı sorunu harçlardır. YÖK Yasası uyarınca bu ders yılından itibaren toplanmaya başlanan harçlar, büyük miktarlar tutmakta ve taksitle ödenmektedir. Binlerce öğrenci okul harcını yılbaşından beri ödememiştir. Patlamaya yol açmasın diye kendini bir süredir geriye çekmiş bulunan hükümet ise şimdi *öğretim haracı* alanında saldırıya geçmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığının *Resmi Gazete*'de yayınlanarak yürürlüğe giren bir tebliğine göre, harç borcunu ödemeyen öğrencilerin kaydı silinecektir. Ayrıca, harç borcu olan öğrenciler hakkında, öğrenciler işadamlarıymış gibi mali kovuşturma açılacak, borç faiziyle alınacaktır. Ödenmeyen borçlar için öğrencinin mal varlığı haczedilecek, açık artırılmayla satılacaktır. (Cumhuriyet, 24.3.1985) Komik gibi geliyor ama bu öğrenci gençliğe karşı son derece ciddi bir saldırıdır.

Öğrenci gençliğe YÖK'ün nasıl koşullar dayattığı, yurtlarda, devletin öğrencilere verdiği kredi miktarında da görülebilir.

Devlet, o da uygun görürse, öğrenciye ayda 4500 lira kadar bir kredi vermektedir. Oysa son zamanlarda yurtların kirası 600 liradan yüzde 300'lük bir artışla 1800 liraya çıkarılmıştır. Bu kredi, bir çift ayakkabının on binlerce liraya satıldığı ülkede öğrencinin cep harçlığı bile değildir.

Yurtların durumu, öğrencilerin huzursuzluğunu hepten arttıran bir unsur olmaktadır. Yurt-Kur'un gençliğe verebildiği tek şey, "yurt" adı altında sefalet, baskı, olanaksızlık ve pislik yuvalarıdır. Yurtlar birer kışla gibidir. Öğrencilerin, sabah-tan öğleden sonra geç saatlere kadar yurda girmeleri yasaktır. Ayrıca, örneğin Yurt-Kur İzmir Bölge Müdürlüğü'nün aldığı bir karara göre, odalarda müzik aleti, resim, fotoğraf, kahvaltılık, yemek malzemesi bulundurulması yasaktır. Öğrenciler belli saatler dışında "yatak odalarında"(!) elektrik yakamayacaklar, sabahları ise yataklarını "belli" bir biçimde yapacaklardır.

Eli coplu görevlilerin(!) kimlik kontrolü yaptığı bu binalarda kalmak zorunda bırakılan öğ-

renciler, müzik ya da kültür, sinema gösterilerini izlemek için, başında "bakıcı" bulunan bir gurup oluşturacaklar ve müdüriyetten "izin" alacaklardır.

Burjuvazinin Gençlik Yılı'nda gençliğe verdikleri yalnızca bunlardan ibaret değildir. Öğrenciye çektirilen eziyet yetmiyormuş gibi, burjuvazi bir de öğrencilerin, gençlerin "ahlakının korunması"na kendine dert etmiştir. Ankara'da bir ANAP milletvekili önderliğinde polis ekiplerinin "makbul olmayan" gençleri sokaktan toplayıp gözaltına alma olayı daha unutulmamışken, şimdi de, Trabzon Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün başı çekmesiyle polis pastane ve kafeteryaları basmış, gündüz gözüyle bu yerlerden gençleri toplamış, ailelerine "teslim etmiştir". (Cumhuriyet, 25-26 Mart 1985) Çok sayıda veliyi çılgına çeviren bu tutum, burjuvazinin pervasızlığını ve kaygısını açık etmektedir. Nedenini anlamak zor değildir.

Bu arada, gençliğin örgütlenmesinin önüne dikilen binbir bürokratik engele karşı öğrenci kesimde hafiften bir *başkaldırı* başlamıştır. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde bir gurup

öğrencinin dernek kurma çabaları karşısında, polisin, valiliğin, fakülte yetkililerinin oynadıkları oyunlar basında sergilenmektedir.

Buraya kadar birkaç örnekle ele aldığımız gelişmeler göstermektedir ki, öğrenci gençlikte yaygın bir düş kırıklığı, öfke ve potansiyel birikmiştir. Bu birikim her geçen gün düzenin onlara tanıdığı sınırları zorlamaktadır. Burjuvazi bu durumdan büyük bir rahatsızlık duymakta, Gençlik Yılı'nda gençliğin sel olup taşmasını engellemek için binbir manevra uygulamaktadır.

Ayrıca burjuvazinin öğrenci gençliğe, emekçi gençliğe vereceği herhangi bir gelecek yoktur. O, verebileceği değerleri ve geleceği daha doğmadan tüketmiştir. Ne verdiği, nasıl bir gelecek istediği YÖK Yasası'yla, yüksek öğretimde yaşanan trajediyle ortadadır.

YÖK yırtılıp atılmadan, öğrenci gençliğin elini kolunu bağlayan eğitim sistemi kökünden değişmeden, örgütlenmenin önüne set çeken yasalar, anayasa değişmeden, bugün öğrenci yığınlarını perişan eden bu durumdan kurtulmak olanaklı değildir. *Gençliğimizin geleceği devrimci savaşımın utkusuyla bağlıdır.*